

Pingstväckelsens riktlinjer

Skrifter utgivna av
Insamlingsstiftelsen för pingstforskning
Nr 7

Pingstväckelsens riktlinjer

Utgiven av en pingstkonferens i Berlin

Pingstväckelsens riktlinjer gavs ut hösten 1917 på Förlaget Filadelfia och var enligt titelbladet »utgiven av en pingstkongress i Berlin«. En ny utgåva publicerades år 2009 i Insamlingsstiftelsen för pingstforsknings skriftserie.

Innan nyutgåvan gavs ut hade försök gjorts att få tag i ett exemplar av den tyska boken samt att få klarhet i vem som hade anordnat pingstkongressen i Berlin. Ansträngningarna gav resultat först några år senare då det visade sig att det gällde en skrift, *Unsere Ziele und Richtlinien für die Erbauung und Vollendung der Leibes Christ*, som hade getts ut i slutet av år 1916 inom Mülheimrörelsen; vid denna tid den dominerande pingströrelsen i Tyskland. Ett exemplar av skriften lyckades ett par tyska forskare finna i ett privat arkiv. Det framkom också att det hade kommit ut en andra upplaga och ett exemplar av denna återfanns i ett offentligt arkiv.

I Skriftseriens utgåva nummer 19, *Om Pingstväckelsens riktlinjer*, kan man läsa om de tyska utgåvorna och om Mülheimrörelsen, liksom om framtagningen av den svenska utgåvan. Där jämförs också innehållet mellan de olika utgåvorna.

I föreliggande nyutgåva har ett fåtal fel rättats till som uppkom vid redigeringen av utgåvan från 2009. Huvudtextens layout är densamma som år 1917 med undantag för sid- och radbrytningar. I själva texten har följande ändringar gjorts: Ett stavfel har rättats (»utomordenlige« s. 31), »af« har i två fall ändrats till »av« (s. 28), ett citattecken har lagts till (efter »egenliv« s. 57) och kapitelrubriken »Ämbetena inom församlingen« har försetts med ett nummer (IV s. 30). Äldre ordformer har inte ändrats; t.ex. »långträdig« som står för »långtråkig« och »i regeln« som idag oftast skrivs »i regel«.

Denna skrift har även publicerats som e-publication på www.pingst.se.

INSAMLINGSSTIFTELSEN FÖR PINGSTFORSKNING instiftades år 2004 av pingstpastor Bertil Carlsson och hans fru Anna-Britta Carlsson. Stiftelsen har till ändamål att främja akademisk forskning om den svenska Pingströrelsen och förvaltas av Pingstförsamlingarnas skol- och kursverksamhet (PSK). Stöd till fonden kan ges genom dess bankgiro nr: 5851-6899.

© Pingst – fria församlingar i samverkan

Utgivare: Insamlingsstiftelsen för pingstforskning, www.pingst.se

Omslag: Eric Ekman

Omslagsbild: Berlin år 1903, Alexanderplatz (okänd upphovsman)

ISBN 978-91-979159-9-1

ISSN 2000-0006

Tryck: Stema Print AB, Forserum 2016

E-publication: www.pingst.se

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	7
I. Vår uppgift.....	9
II. Vårt närmaste arbetsmål.....	12
III. Församlingens uppbyggande.....	16
IV. Det andliga livets mångfald i församlingen.....	24
V. Ämbetena inom församlingen.....	30
1. Apostlar.....	31
2. Profeter.....	34
3. Evangelister.....	43
4. Lärare.....	47
5. Herdetjänsten.....	51
6. För anställandet av tjänarne i församlingen.....	52
7. Systrarnas tjänst i församlingen.....	53
8. I väntan på ämbetena.....	54
VI. De andliga gåvorna.....	56

FÖRORD.

Vi skatta det som en stor förmån att på vårt språk få utsända denna lilla, ytterst värdefulla skrift. Mycket har de senaste åren sagts om den Helige Andes verk, och många av de i ämnet utkomna skrifterna vittna om att man verkligen satt »bocken till trädgårdsmästare». Män, som aldrig erfarit Andedopet, ha skrivit böcker om detsamma, och att deras utläggningar om saken skall bringa förvirring och ödeläggelse, det är ju tydligt.

Denna skrift är resultatet av många verkligt andedöpta mäns erfarenhet, vilka de under många års välsignelser, lidanden och motstånd inhämtat.

Bokens innehåll är huvudsumman av ett flera dagars samtal, som hållits i Berlin av en stor skara andedöpta predikanter. Deras erfarenheter och det ljus i skriften, som Anden givit dem, framstråla på följande blad.

Vad som mest omhandlas i boken äro de andliga ämbetena (Ef. 4: 11), och deras uppgift och plats i församlingen. Vi finna här bekräftelse på mycket, som vi haft klart förut, men vi få också möta en hel del nya tankar, vilka, trots att de tydligt återfinnas i Guds ord, sällan eller aldrig varit framhållna bland de andedöpta i Sverige.

Må »Pingstväckelsens riktlinjer» bidra till att den härliga väckelse, som pågår i vårt land, må framdeles fortgå i sunda och bibliska spår, och att den må finna väg till nya områden, där man förut motstått detta Guds verk.

Stockholm den 7 juni 1917.

Lewi Pethrus.

I. Vår uppgift.

»En ödesdiger tid bryter in över Europa.»

Med dessa ord inledde den tyske rikskanslären det beaktansvärda riksdagssammanträdet den 4 aug. 1914. Större och väldigare än vi någonsin kunnat ana har emellertid allvaret framträtt i den tidernas förändring, som plötsligen kommit över oss. Men Guds folk känner, att dessa dagar av stora händelser i första hand gälla oss. Vi veta genom Guds ord, att dessa rörelser inom folkvärlden (Hag. 2: 7) genom Guds starka hand måste tjäna till att upprätta hans konungarike och genomföra hans eviga frälsningsrådslut (Es. 43: 3, 4). Kunskapen härom giver oss vissheten, att genom de i utveckling stadda händelserna bliva uppgifter av allra största räckvidd lagda för Jesu Kristi församlings fötter. Vårt ansvar är stort, och mycket står på spel. Måtte det givas oss att klart förstå, vad Kristus såsom huvudet för sin kropp, som är församlingen, väntar av oss i dag och vill utföra genom oss, hans lemmar, i sin Helige Andes kraft!

Med många andra troende över hela jorden dela vi den övertygelsen, att

begynnelsen till slutet

har kommit över oss. Mänskligheten går med skyndsamma steg mot de stora mål, som enligt skriftens profetiska vittnesbörd äro fastställda för henne. De båda dubbelströmmar, som runno upp vid paradisetts port (1 Mos. 2: 10 ff.), bereda sig på att mynna ut i sina olika hav (Upp. 15: 2 ff.; Upp. 20: 14, 15). Uppenbarelser av syndens människa (2 Tess. 2) och att Människosönens återkomst från himmelen är nära förestående visas allt tydligare genom mångahanda tecken. Och likasom andarna ur avgrunden äro ohyggligt flitiga att förbereda och inleda antikrists herradöme i folkvärlden, så verkar Jesu Kristi Ande med stor makt och trohet på församlingens beredelse för hans ankomsts

dag, som närmar sig. Det råder intet tvivel med avseende på den uppgift, som ligger för oss och för allt Guds folk. Det rör sig om intet mindre än

*uppbyggandet och fulländandet av Kristi kropp för
hans återkomst.*

Detta har under alla tider varit den Helige Andes uppgift i församlingen. Detta är, vad som slutligen måste öppet visa sig i de sista dagarna. Här ligger alltså för oss den tydliga vägen, som även vi hava att gå. Icke som om det skulle vara vår uppgift att grunda en *ny kyrka* eller nu först framställa Kristi kropp eller anbefalla oss själva såsom »den sanna Kristi kropp». Nej, vi vilja i all enfald *utgiva oss själva såsom lemmar i kroppen till tjänst för det hela*. Vi vilja i all ödmjukhet ställa oss till huvudets förfogande för hans övriga kropp och för världen för att blott vittna om och utföra det, som han vill hava vittnat om och utfört genom oss. I den mån, som Herren Kristus under denna fulländningstid avslöjar sina underbara tankar med sin församling under den fortskridande gången av sin verksamhet på jorden, i ljuset av hans ord, vilja vi gå in på dem. Vi vilja ligga som ett helt brännoffer för honom, vår konung, på hans altare, och för hans kropp, våra bröder och systrar i honom, och även för en förlorad värld. Därför hata och fly vi allt partimakeri och sektväsen, som möjligen skulle vilja resa sig bland oss. Därför kunna vi icke heller binda oss genom något mänskligt program eller tankesystem. Och där vi sluta oss tillsammans till nytestamentliga församlingar, vilja vi icke, att man skall se på detta, som om vi hissade upp en *ny partifana*, utan vilja vi därmed endast efter bästa förstånd och förmåga tjäna förhandenvarande behov. Vi vilja oavbrutet vara så till sinnes, att vi äro redo *att offra* i fråga om åskådningar, arbetsmetoder och inrättningar allt, som måste offras, för att Herren skall komma till sin fulla rätt bland sitt folk. Dock kunna vi icke därvid låta oss kastas och kringdrivas av människor (Ef. 4: 14) utan måste gå den väg,

som Herren klart och tydligt anvisat oss i sitt ord, även om vi på grund därav till en tid bliva missförstådda av många av våra bröder. Men uti vår kärlek till dem skall detta icke vålla någon förändring. Och städse vilja vi vara villiga att lyssna till tydliga, klara grunder ur skriften eller det upplysta förnuftet.

Guds ord – vårt rättesnöre,

Jesu sinnelag – vår drivkraft,

Den Helige Ande – vår ledare.

II. Vårt närmaste arbetsmål.

Vårt närmaste arbetsmål är intet annat än det, som av apostlarna framlagts för de olika tjänarne i församlingen. Ef. 4: 11-13 giver oss klart besked därom. »Han har ock satt somliga till apostlar, somliga till profeter, somliga till evangelister och somliga till herdar och lärare.» På detta sätt skulle de heliga utrustas för sin särskilda tjänst, nämligen

att uppbygga Kristi kropp,

»till dess vi alla hinna till enheten i tron och i Guds Sons kunskap.» Naturligtvis har församlingen alltjämt den uppgiften utåt att på allt sätt *söka de förlorade*, att bringa hela skapelsen, barn så väl som vuxna, namnkristna, judar, muhammedaner och hedningar det goda budskapet om Jesus. Denna uppgift får hon icke försumma under någon omständighet eller några som helst förevändningar. Till denna hela Kristi församling förelagda *missionsuppgift* ha även vi för vår del slutit oss och komma även framdeles att göra så. Men dessutom har församlingen, såsom det anförda stället ur Efeserbrevet visar, även att fylla en hög uppgift *inom det egna lägret*: de heliga hava att uppbygga sig själva såsom levande stenar till ett andligt tempel. I detta hänseende är vårt närmaste arbetsmål enligt apostlarnes förebild (Kol. 1: 28, 29) riktat på att framställa

varje troende fullkommen i Kristus.

Med denna fullkomlighet mena vi icke en absolut *syndfrihet*, som utesluter möjligheten att synda, icke heller ett upplyftande över de mångahanda ofrivilliga fel och svagheter, som äro förbundna med vår vistelse i den dödliga kroppen, till dess vi vid Herrens ankomst få vårt fulla barnarv genom vår kropps förlösning. Men skriften vittnar oemotsägligt om en nuvarande

kristlig fullkommenhet (2 Kor. 13: 9, 11; Kol. 4: 12; Fil. 3: 15). Ja, det gavs ju en fullkommenhet i *naturlig* bemärkelse och under lagens uppenbarelse (jmf. Enok, Noa, Abraham), och denna uppnåddes även av många. Likaså finnes det för oss, såsom otvetydigt är uttalat i nya testamentet, genom det nya förbundets nåd en *normalerfarenhet*, som motsvarar trons hushållning, och detta är

den kristliga fullkomligheten

(Matt. 5: 48). Till detta den kristliga fullkomlighetens väsen hör, att man (vad det gamla livet beträffar) har nåd att *icke mera vara tvungen att synda*. Därvid måste man dock besinna, att, enligt Herren Jesu förklaring av den gudomliga lagen, äger den egentliga överträdelsen av budet rum icke först genom den yttre handlingen, utan den sker redan förut i hjärtat (Matt. 5: 21–48). Så snart lockelsen till det onda fått medgivande av hjärtat, är inför Gud själva synden född, även om den icke kunnat träda fram i handling (Jak. 1: 14, 15). Därför kan det naturligtvis icke heller bli fråga om en verklig, förblivande befrielse från att synda utan en grundlig

hjärtats rening.

Såsom denna rening endast kan mottagas genom enkel trostillit till giltigheten och kraften av Jesu Kristi blod, så kan den fasthållas endast genom det fortsatta utövandet av samma fullkomliga tro på den oavbrutna verkan av Kristi offerdöd och medlareämbete. Det är därför ett missförstånd att antaga, att denna lära gör oss i den meningen till fullkomliga helgon, att vi ej längre skulle behöva Jesu översteprästerliga verksamhet. Den helgande tron är i full mening blott då möjlig, när man *i sitt inre samtidigt vänder sig bort från varje synd och utan förbehåll framställer sig för Herren som ett levande heloffer*.

Blott där, vare sig en sådan hjärtats rening försiggått, kan hjärtat bli va

uppfyllt med den Helige Ande

och förbliva i den ställningen. Endast där kan den Helige Ande uppenbara sig med kraft i rik utveckling av Andens frukter och i mångfaldiga gåvor till kroppens uppbyggande. Så sättes även vår tjänst, liksom apostlarnes, i första hand i förbindelse med

kärleken,

den, som flyter ur ett rent hjärta, ett gott samvete och en oskrymtad tro. Ägandet av en sådan kärlek gör oss visserligen fullkomliga i biblisk mening (Matt. 5: 43–48) men därför icke fullkomnade i den mening, som uttalas i Fil. 3: 12.* Fastmera bliva vi först därigenom verkligen ställda in på vädjobanan, där vi oavlatligt ha att jaga efter vårt fullkomnande. Detta

förelagda mål

kan, enligt apostlarnes lära, endast därigenom uppnås, att de enskilda lemmarna i Kristi kropp verkligen låta sig infogas i det hela på den åt dem anordnade platsen för att så vara varandra underdåniga och till gagn. Ingen får tänka, att han för sig ensam kan intaga en avsöndrad ställning och på egen hand nå det för honom bestämda gudomliga målet. Blott såsom en lem i kroppen, i den oss anvisade ställningen och uppgiften, kan fullkommandet och hela utgestaltningen enligt Herrens vilja ägarum (Ef. 4: 15, 16). Endast på den *fulla självförnekelsens* väg, där man ständigt är beredd att låta även det goda, som man fått av Herren, sjunka som ett vetekorn i jorden, så att man till och med *låter sitt liv för bröderna*, kan man komma därefter, att den ena lemmen ger rätt handräckning åt den andra. Endast däri-

* Luthers översättning av Fil. 3: 12, 15 är oriktig och vilseledande och innebär också en påtaglig motsägelse, såsom varje läsare själv kan övertyga sig om. Det måste heta: »Detta (uppståndelsen från de döda) har jag ännu icke vunnit, ty jag har ännu icke kommit till slutet ... – Må därför alla vi, som äro fullkomna, vara så sinnade.» – Man måste alltså göra skillnad på »fullkommen» och »fullkomnad».

genom att alla de enskilda lemmarna i uppförande kärlek utgiva sig själva till ömsesidigt tjänande, kan Kristi kropp växa fram till sin gudomliga bestämmelse. Därför hör också omsorgen om ett bibliskt ordnat församlingsliv i första hand med till de oss givna särskilda uppgifterna.

III. Församlingens uppbyggande.

Med en viss rätt har man betecknat vår tidsålder såsom organisationernas tidevarv. Detta allmänna behov av att organisera, som går igenom folkvärlden, hör utan tvivel med till de betydelsefulla drag, som känneteckna vår tid såsom ändens tid. Naturligtvis får man erfara dessa strävanden även på det religiösa området. Fordringar i den riktningen göra sig redan starkt förnimbara. Men om Herrens församling skall bli fullkomnad, måste hon även slutgiltigt övervinna den frestelsen att skaffa sig organisationsformer efter mänskliga hugskott och världsliga principer. För denna anfäktning har kyrkan städse givit efter. Babylonisk förbistring och sönderslitning har varit den oundvikliga, djupt sorgliga följden av dessa urspåringar. Vi måste ledas av det medvetandet, att de gudomliga, oföränderliga grundsatser, efter vilka nya förbundets tempelbyggnad skall uppföras, för alla tider och förhållanden blivit nedlagda i *Guds ord*. Grundritningen till denna byggnad ha vi redan in i minsta detaljer i det gamla testamentet. Men huru det i själva verket skall och måste arbetas efter denna byggnadsplan, detta se vi i apostlarnas ursprungliga, grundläggande verksamhet vid detta underbara byggande, såsom det omtalas för oss i nya testamentet. Ned i detta gudomliga, dubbla vittnesbörd måste vi städse åter fördjupa oss, rannsakande och begrundande, med bön om upplysning ovanifrån. På denna väg avslöjas allt mera för församlingen den ännu till stor del dunkla hemligheten av den kristna församlingens uppbyggande i det yttre. Blott så kunna vi bli »visa byggmästare», på vilka det ordet kan gå i fullbordan: »Du skall upprätta grundvalar, som legat blottade från släkte till släkte, och du skall kallas 'han, som igenmurar revor', 'han, som återställer stigar, så att man kan bo i landet'» (Es. 58: 12).

Utan att göra anspråk på att ha fått fullt avgörande ljus över dessa svåra frågor, vilja vi dock ur skriften och erfarenheten visa på några riktlinjer, som leda oss vid vårt arbete.

Församlingens grundform

i gamla så väl som i nya förbundet är utan tvivel *familjen* eller *hemmet*. Familjens naturliga ordning är enligt bibliskt talesätt en miniatyrbild av så väl himmelen som av Guds församling på jorden. Såsom syndens fördärvande makt i förstone och alltjämt åter gör sig gällande i *familjelivet* (1 Mos. 4) och därifrån smittar och förgiftar skolan, kyrkan, samhället och staten, så måste även förnyelsen begynna därifrån.

Därför uppenbaras Guds rike på jorden först i familjens gestalt. Patriarkernas *husförsamling* bildade plant- och förskolan till den sedermera därur framväxande *folkförsamlingen*. På samma sätt var Jesu samboende med lärjungarna förskolan för den första pingstförsamlingen av Israel; och den romerske hövitsmannens arbete i det tysta på sitt husfolk, på släktingar, bekanta, vänner, soldater och slavar blev krönt genom en liknande allmän andeutgjutelse. Jmf. Apg. 1 kap. 2 och 10. Om vi vidare uppmärksamt betrakta sådana bibelställen som Apg. 2: 46; 5: 42; 8: 3; 11: 14; 16: 15, 31; 20: 20; Rom. 16: 3–5; 1 Kor. 16: 19; Kol. 4: 15; Fil. 1, 2; Apg. 18: 7, 8; 1 Kor. 1: 16; 2 Tim. 1: 16; 4: 19, så tränger sig på en det faktum, att denna hem- eller familjekarakter bildar icke blott den *ursprungliga*, icke blott en *förbigående* utan den *förblivande* grundformen för församlingen. Och därur framgå utomordentligt praktiska slutledningar.

Det finnes för våra dagars mångfaldigt söndersplittrade och av tvedräktens och oenighetens maskar sönderfräta församlingsförhållanden ingen annan utväg än att vända tillbaka från det stora till det lilla, till grundvalarna för all kristlig gemenskap. Dessa äro de där små sammankomsterna här och där i husen,

där två eller tre äro församlade i Jesu namn.

Vad som ensamt kan hjälpa oss är *kraften av Jesu namn*. Då detta namn kan träda fram i församlingen, så verkar det som *en utgjuten salva*. Till denna källa för vår kraft måste vi obetingat vända åter, om vi skola bliva hulpna. Det är klart, att Jesu närvaro mycket lättare kan uppenbara sig i sådana små bönekretsar än i den stora församlingen, där man ofta känner, att Guds närvaro dragit sig undan mötena, och att den Helige Andes verksamhet är hämmad genom allahanda föreningar. Ingen predikan, huru andefylld den må vara, och ingen större församlingssammankomst, om än aldrig så väckande, kan ersätta det tysta fostrings- och reningsarbetet, så som det skulle utföras i dessa små husmöten. Sådana *husmöten* (Hausgruppenstunden), såsom vi kalla dem, där *fäder och mödrar* i Kristus genom undervisning i skriften, genom förtroligt, öppet utbyte av gjorda inre erfarenheter, genom gemensam bön, genom tilltal och förmaningar söka att föra en lätt övervakad krets fram till myndig ålder i Kristus, äro därför oundgängliga för ett sunt församlingssliv. De bilda själva roten till församlingsträdet. Och just där får man uppleva, huru mycken sann uppriktighet, huru mycken broderlig förmaning och andlig bestraffning fordras för att skaffa verkligt ren luft, i vilken helighetens, kärlekens och sanningens Ande utan hinder kan regera och verka. Och därmed har man även fått en blick för *Guds mål och för vägen till detta mål, liksom ock för de hinder*, som måste avlägsnas. Man får en aning om vad församlingen har förlorat och om vad hon kunde och borde vara. Då gripes man av helig längtan efter att vad man upplevat i den lilla kretsen även måtte göra sig förnimbart i hela församlingen. På detta sätt äro våra husmöten här och där i hemmen

de fruktbringande groddcellerna till gemenskapen.

Kyrkohistorien stadfäster dessa bibliska vinkar. Ledda av denna skriftliga kunskap hava män sådana som Spener och Franke grundat sina »*collegia pietatis*», »småkyrkor i kyrkan».

Zinsendorf kallade denna inrättning för »körer» eller »band». Av honom lärde Wesley och hans medarbetare. Hos dem hette dessa erfarenhetstimmar »klassmöten». Vad dessa män utträttat skulle de aldrig hava uppnått, om de icke hade gått tillbaka till de nytestamentliga linjerna för husmöten. Här ligger i själva verket hemligheten av deras framgång. Wesley uttalar sig här om på följande sätt: »Man kan knappt föreställa sig vilka fördelar, som kommo härav. Många erforo nu först, vad den kristliga gemenskapen egentligen betyder. De begynte nu att bära varandras bördor och att sörja för varandra. Och såsom de dagligen blevo mer och mer bekanta med varandra, så växte även deras tillgivenhet inbördes. Och då de i kärlek talade sanningen till varandra, så växte de i alla stycken upp till honom, som är huvudet, Kristus, till ett heligt tempel i Herren.» – »Det var genom detta medel», anmärker Adam Clarke, »som de blevo satta i stånd att upprätta bestående och levande församlingar». Här är oss alltså anvisad en enkel, gångbar och beprövad väg för en biblisk församlingsvård, och den har den fördelen, att den låter sig användas på varje plats. Det är icke predikant, församlingslokal, penningemedel, organisation, som vi först och främst behöva. Även det så ofta hörda klagomålet: »Hos oss är det så få, som komma tillsammans», tystnar snart på denna väg. Det bibliska antalet för begynnelsen är två eller tre eller till och med blott en enda (Es. 51: 1, 2). Blott detta enda är oeftergivligt för dessa sammankomster i Jesu namn: varje enskild person måste verkligen och i sanning vara beredd att offra sitt eget namn, det vill säga sitt eget väsen på nådens altare. Därför böra dessa små husmöten icke vara bibeltimmar och ej heller bära karaktären av bibelsamtalstimmar. Det bör vara

erfarenhetstimmar,

under vilka varje deltagare måste finna tillfälle att uttala sina gjorda inre upplevelser, de må nu vara av upplivande eller nedslående art. Till dessa förtroliga uttalanden ansluta sig då själa-

vårdande lärdomar, förmaningar, tröst eller bestraffningar, eftersom det passar sig. Här är också den plats, där de andliga gåvorna kunna finna sin vård och sin rätta utveckling, i all synnerhet på förbönens (Matt. 18: 17 ff.) och helbrägdagörelsens mark. I dessa små kretsar händer det även ofta, att de nyomvända bliva döpta med Helig Ande och eld. Likaså kan här göras allvar med den broderliga bestraffningen, för vilken det knappt gives rum i de stora församlingarna. Slutligen ha dessa små kretsar spelat en stor roll under tider av förföljelse eller förbud mot offentliga sammankomster och skola än en gång komma att göra det, om sådana tider av statsförtryck återkomma. Då kan den Helige Andes verk fortsättas i kraft även under yttre trångmål (Apg. 4: 31; 12: 12–17).

Vad nu beträffar det vidsträcktare uppbyggandet av en församling efter nytestamentliga grundsatser, så är det av största vikt, att man klart inser skillnaden emellan »barn» och »vuxna», »köttsliga» och »andliga», »lärjungar» och »mästare», »små barn» och »fullkomna» i dess praktiska betydelse, såsom den tydligt framträder i de apostoliska breven (jmf. 1 Joh. 2: 12–14; Ebr. 5: 12–14; 1 Kor. 3: 1–3; Ef. 4: 14 o. a.). I annat fall förlorar sig hela arbetet på själarna i dimma och ovisshet. Och detta betyder en oberäknelig förlust av kraft och frimodighet.

Överhuvudtaget måste vi även fasthålla vid det i nya testamentet så klart betygade faktum, att för medlemmarna i den apostoliska församlingen var

mottagandet av den Helige Ande

en alldeles tydlig erfarenhet, som de hade gjort vid församlingens *tröskel*, och som beledsagade eller snart följde det, att de i tron mottagit Herren Jesus såsom sin herre och förlossare (Apg. 8: 5 ff.). Det var visst för dessa kristna, att de, så många som låtit döpa sig till Kristus, *iklätt sig* Kristus, och likaså medvetna voro de därom, att de *»alla i en Ande blivit döpta till en*

kropp». Eller med andra ord: i meddelandena från den ursprungliga församlingen framgår det med stor tydlighet, att avklädandet av den gamla människan och iklädandet av den nya genom tron blott kan ske i den Helige Andes kraft.

Alltså kan ingen bli erkänd såsom en medveten medlem i det nya förbundets församling, om han icke genom tron på Herren Jesus Kristus *trängt igenom till medvetet mottagande av den Helige Ande*.

Här föreliggå alltså stora förberedande uppgifter, som med gudomlig vishet måste utföras i husmötena, så väl som i de offentliga och måhända särskilt härför avsedda mötena, innan det kan bli tal om det vidare uppbyggandet av en församling efter nya testamentets begrepp. Men dessa klara gränsbestäm-
melser äro så mycket nödvändigare till följd av det allmänna sjukdomstillståndet i kristenheten, även den, som kallar sig medvetet troende, varav kommer en stor mångfald av trosgrader hos själarna. Ty ett förväxlande av dem med *ett barns normala ställning i nya förbundet* är ödesdigert och försvårar oerhört genombrottet av Kristi fullhet i församlingen. Huru många byggnadsmän hava icke förlorat hela sin byggnad genom ovilja mot den ringa, senapskornslika, gudomliga begynnelsen (1 Kor. 3: 11, ff.)!

Genom mottagande av den Helige Ande har åt församlingen givits den smörjelse, som gör hennes lemmar till ett *allmänt prästadöme*, ty såsom det står skrivet, förlänas genom den ene och samme Anden (om än icke alltid vid det första mottagandet av Anden: Joh. 20: 22; Apg. 2: 4)

åt var och en hans särskilda nådegåva,

i kraft av vilken Anden vill uppenbara sig genom den enskilde, på det att var och en må vara i stånd att tjäna det hela på ett sätt, som motsvarar hans ställning såsom lem i kroppen. »Den ene och samme Anden utdelar åt var och en sitt, såsom han vill.» Därigenom gives åt den ene och den andre Andens

uppenbarelse genom tron till gagn för det hela (1 Kor. 12: 4–11). Så har var och en med Anden smord lem i Kristi kropp, även den svagaste och ringaste, att oavbrutet utföra sin alldeles bestämda uppgift för församlingens uppbyggande. Därvid är det naturligtvis också av allra största betydelse, att varje lem i kroppen förstår sin av huvudet anvisade plats och vet för vilken tjänst han genom den honom meddelade andegåvan blivit kallad, utrustad, befullmäktigad och heligt förpliktad. Man jämföre därmed liknelsen om de anförtrodda punden med dess allvarliga slutsats: »Kasten den onyttige tjänaren ut i mörkret utanför. Där skall gråten och tandagnisslan vara» (Matt. 25).

Det är därför utomordentligt ödesdigert, om ledaren av ett församlingsmöte anser sig vara den *ensamt verksamma* lemmen i församlingen. Frestelsen därtill skall ju alltid på nytt göra sig gällande. Ty så snart som man griper sig an med att praktiskt vilja genomföra tanken om de troendes allmänna prästadöme och att uppmuntra och tillhålla varje enskild lem i församlingen att använda sin särskilda gåva, skola många och stora svårigheter uppresa sig. Oduglighet, brist på verklig andlig förståelse, allehanda obrutet och sinnligt väsen, kortligen allt, som icke »i Kristus» funnit sin död och firat sin uppståndelse, skall i första hand uppenbara sig. Då kan det se ut, som vore det helt enkelt omöjligt att förverkliga den i skriften så tydligt tecknade bilden av en apostolisk församling. Men man får icke därigenom frestas att tappa modet. Om man blott låter den Helige Ande råda, kommer hans kärlekseld att i en oförgätlig nådesstund smälta allt tillsammans till *en helgad ljusstake av guld* (Sak. 4: 1–6). Kyrkohistorien visar, vilka strömmar av nåd, ljus, välsignelse och förnyande livskrafter, som flyta ut över jordens folk och länder, över kyrka och stat, då Guds tankar med församlingen genom hans Ande i praktisk verklighet omsattes.

Men det gäller även att vakta sig för den motsatta vägen. Lika ödesdigert som det är att förneka och praktiskt upphäva sanningen om de troendes allmänna prästadöme, lika ödes-

digert är det att mena, att *varje pånyttfödd* utan vidare har *ett bestämt ämbete, en ledande roll* i församlingen. Denna villfarelse, som ser mycket andlig ut, möter oss redan inom församlingen i öknen: Mirjam jämte Aron talade illa om Mose, och de sade: »Är då Mose den ende, som Herren talar med? Talar han icke också med oss?» Och så hårdnackat visar sig detta uppror mot det av Gud anordnade ämbetet inom församlingen, att trots Guds tillrättavisning i detta fall (4 Mos. 12) det likväl snart ånyo bryter fram. Och Kora, Datan och Abiram med två hundra femtio män av Israels barn församlade sig emot Mose och Aron och sade till dem: »Nu må det vara nog. *Hela menigheten är ju helig, alla äro det*, och Herren är mitt ibland dem. *Varför upphäven I eder då över Herrens församling*» (4 Mos. 16)? Vi ha alltså att sorgfälligt skilja på den tjänsteutövning, som varje lem i församlingen är skyldig att utföra i kraft av sin utrustning med Andens gåvor, och utövandet av de olika ämbeten, som blott tillkomma dem, som äro kallade därtill (jmf. Jak. 3: 1; 1 Kor. 12: 28 ff.; 1 Tim. 3).

Det är tyvärr så, att för de flesta av vår tids kristna öppnar sig

en alldeles ny värld,

så snart som man gör verkligt allvar utav nya testamentets vittnesbörd om

*den Helige Andes betydelse för
planterandet och utbredandet av
det nya livet i församlingen.*

Men denna punkt är så viktig, så omstridd och i det hela så föga tillfredsställande klarlagd, att vi i det följande måste närmare ingå på den.

IV. Det andliga livets mångfald i församlingen.

Alla den Helige Andes livsytringar bära stämpeln av underbar mångfald. Gud är aldrig långträdig eller enförmig. Såsom den gudomliga naturanden i den materiella skapelsen uppenbarar sig i ständigt nya former, så skapar även den Helige Ande i nådens nya skapelse oändligt mångfaldiga bevis på sin livsfullhet. Överallt, där mänskliga andar rycka till sig styret inom Jesu Kristi församling, inträder ofelbart

schablonen.

Där härskar ju icke längre en skapande utan en *skapad* ande, som icke förmår höja sig över schablonen, efterapningen. Och ju mera livet försvinner, desto mera söker man ersättning i kvarblivna former och skal. Därför lägga de mest stelnade kyrkosamfundet den största vikt på en så mycket som möjligt rikhaltig utgestaltung av sina gudstjänstliga kultformer.

Med orätt återoppar man sig på det gamla förbundets utomordentligt rika gudstjänstordning, ty icke skulle denna i bokstavlig form överföras till den nytestamentliga församlingens gudstjänstliga liv. De gamla skuggorna (Ebr. 10: 1) skulle icke avlösas genom nya bilder. Fastmera skulle genom den Helige Ande den verkliga uppfyllelsen av dessa profetiska sinnebilder bryta fram i mångfaldiga andliga förmåner och gåvor i församlingen. Så var i verkligheten fallet i den apostoliska tiden. Icke som en hemlighetsfull, i det inre djupt förborgad, tyst verkande kraft, utan

hörbart och synbart kom den Helige Ande

över de församlade männen och kvinnorna och förvandlade plötsligt den väntande, ropande lilla skaran till »en i många nya

tungor tillbedjande församling». Vad grundvalen är för ett hus, det är enligt Lukas' vittnesbörd

den Helige Ande och hans uppenbarelse genom de mångfaldiga krafterna

för den ursprungliga församlingen. Om man tager bort grundvalen, så störtar huset tillsammans. Ingen opartisk forskare av nya testamentets urkunder kan värja sig för det intrycket, att de mångfaldiga, förnimbara yttringarna av den Helige Ande vid den kristna församlingens begynnelse likasom förlänade den dess egendomliga gestalt, genom vilken religionen, som ju var bestämd för människor och icke för änglar, framträdde fattbar för den tidens människor, även de otrogna, och blev så att säga förkroppsligad. Nya testamentets religion är

ett sammanfogat helt:

Anden var den inre bäraren av den livgivande kraften; och genom honom framkallades mångahanda underbara verkningar och tillstånd

för kropp och själ.

Man kände icke det ena utan det andra. Den ursprungliga kristendomen var av pneumatisk (andlig) art, som dokumenterade sig i en kroppslig värld, på ett förnimbart sätt. Att bliva kristen betydde då att

öppna sig själv obetingat för

Anden; det betydde att med kropp och själ gå in på den väckelse, vars bärare voro andefyllda, av Anden överväldigade personligheter. De, som beslöto sig för att bliva kristna, voro glada över att Guds Helige Ande tog dem i besittning, att han möjligen begagnade deras tungor att på nya sätt förkunna Guds dråpliga gärningar. För den, som kände fruktan för att överlämna sig åt denne Ande, som ryggade tillbaka för att så helt

förlora kontrollen över sig själv, för den öppnades icke inträdet i församlingen.

*Med kristendom menas det gudomligas
människoblivande.*

Kristus för oss måste bli Kristus i oss. Detta sker enligt nya testamentets utsago genom den Helige Ande. Och den Helige Ande är aldrig utan sin kraft och sina gåvor. Till den kristna tron höra ej blott den första och den andra utan ock den tredje artikeln.

Så snart som man praktiskt tager itu med det inre och det yttre, det dolda och det förnimbara i Jesu Kristi Andes verkan i församlingen hotar

en tvåfaldig avväg.

Å ena sidan hotar ett oandligt uppskattande av Andens yttre framträdanden, då de enskilda gåvorna bli under till beskådande. Denna avväg skulle man kunna kalla den korintiska. Där är det det underbara, det ovanliga, det för öron och ögon förnimbara huvudsaken och slutmålet. Om denna biväg anmärker Lettau träffande: »Ett liv, som yttrar sig i ådagaläggande av allehanda andliga gåvor utan att äga ett grundlag av hjärtats liv genom kärlek, måste sluta i äventyrlighet och svärmeri.»

Men på högra sidan om den konungsliga vägen ligger en annan icke mindre farlig men skenbart andlig avväg, på vilken man i regeln viker in, då man vill vika undan för avvägen till vänster. Den är *avståndtagandet från det övernaturliga av fruktan för de därmed förbundna farorna*. Men ett inre hjärteliv, åt vilket icke *kraftgärningar* blivit förlänade, måste komma in i en känsla av smärtsam vanmakt, såsom hos en person, som i sina tankar är en man och dock till sina krafter förbliver ett barn. *En sådan vanmaktskänsla är det karaktäristiska för kristenheten i vår tid.*

»Jag hade», berättar en missionär, »arbetat tjugu år i Kina och försökt mitt bästa för att omvända människorna från avgudarna

för att tjäna den levande Guden och att vänta hans Son från himmelen. Det hade också lyckats mig att genom hårt arbete och uthållighet och med användande av alla mina krafter med vältalighet och vetenskaplig bildning bringa några därhän, att de mera på förståndsmässig väg mottagit Herren. Men då Herren verkligen fört mig till korset, så begynte han själv att verka genom mig och med mig. Vad detta betydde för mig, kan jag omöjligt uttrycka med ord. En söndagsmorgon var jag mycket trött. Jag hade predikat under hela veckan och kände mig matt till kropp och själ, då jag trädde fram på plattformen för att tala. Då tyckte jag, att Herren själv stod bredvid mig och viskade i mitt öra: Jag skall aldrig förgäta dig ej heller övergiva dig. Jag tog sångboken och läste ett par tre verser, och då föll Anden över församlingen. Det begynte ett gråtande här och där i salen, och utan att jag behövde säga ett ord, föllo människorna på knä, bekände med tårar sina synder och ropade till Gud i över en timme ... Nio män och kvinnor överlämnade sig åt Herren, och från den stunden såg jag, att Herren verkade genom mig. Så hade vi en gång på en av våra utstationer ett tre dagars möte, vid vilket den Helige Ande föll med stor kraft. En ung tibetansk präst, 26 år gammal, en kraftig, stark man med en beslutsam vilja, som ännu aldrig blivit bruten, var närvarande. Han hade studerat de tibetanska buddhistiska klassikerna, var en präst, som stod i förbund med djävulen och förtjänat sitt uppehälle genom utövandet av demoniska krafter. Han hade aldrig förut varit vid ett kristligt möte. Denna dag kom han in och satte sig på första bästa plats och såg sig omkring utan att till en början visa något synbart intresse. Ingen sade ett ord till honom. Så satt han omkring tjugo minuter och betraktade Guds Andes mäktiga verkan omkring sig. Men plötsligt sprang han upp från sin plats, föll på sina knän, sträckte upp armarna mot himmelen och ropade:

Herre, fräls mig!

Så fortsatte han att ropa väl en halv timme, tills det hördes ut över hela torget, som på alla sidor omslöt vår möteslokal, och där just då några tusen människor voro församlade. Detta var Herrens verk. Tårarna strömmade utför hans kinder. Eljes var han en man, som icke fruktade för någon människa; icke heller fruktade han för Gud, men då han verkligen kom i Guds närhet, då blev det annorlunda. Sedan omtalade han för oss, huru det hade gått med honom. Han sade, att han i en syn hade sett sig själv stå på en liten bit fast mark. Runt omkring hade öppnat sig klyftor och stora avgrunder. Så hade platsen, där han stod, begynt att röra sig och lossna, och han stod i begrepp att glida ned i djupet. Då ropade han: 'Herre, fräls mig!' – Sådant verkar Guds kraft. Något dylikt hade jag aldrig sett under tjugo års rik erfarenhet på missionsmarken. Då den Helige Ande drager in, och församlingen är Andens tempel, så att han får råda efter behag, då sätta sig tingen i rörelse.»

Så långt missionären från Kina. Detta vittnesbörd stadfäster och förklarar från den närvarande tiden Andens verkan i den första kristenheten. Otaliga sådana vittnesbörd kunde anföras ur pingstväckelsen från alla jordens länder.

Med rätta höres överallt den klagan, att den stora massan av folket allt mera avlägsnar sig från evangelium. En död religiositet kan väl hålla under sitt bann ett folk, som lever i barbarisk okunnighet, men nutidens upplysta människor låta icke imponera på sig av fromma ord. Man fordrar verklighet. Långtrådig är döden; men om livet gäller skaldens ord:

»Där rörelse finns, där är det intressant.» Ja, detta gäller ännu mycket mera om livet av Gud i Kristus, där det får fritt och obehindrat framträda och utveckla sig. Jesu Kristi religion, då den genom den Helige Ande förverkligas i oss, är ensam i stånd att väcka och fasthålla människoandens och människohjärtats djupaste intressen.

För vårt folks religiösa framtid bedja vi: *Bröder, given den Helige Ande rum att i Kristi församling uppenbara den underbara mångfald, som finnes i livet i Kristus!*

Att vi därmed icke förstå ett vilt självsvåld, skola vi visa i den vidare framställningen.

V. Ämbetena inom församlingen.

Vi utgå från Ef. 4: 11: »Han har ock satt
somliga till *apostlar*,
somliga till *profeter*,
somliga till *evangelister*,
somliga till *herdar* och *lärare*.»

På detta sätt skulle de heliga utrustas till sin särskilda tjänst, nämligen att uppbygga Kristi kropp o. s. v. Därtill hör 1 Kor. 12: 28–30:

»Gud har satt i församlingen:
först *apostlar*,
för det andra *profeter*,
för det tredje *lärare*;

sedan

verkande krafter,
gåvorna att bota sjuka,
att undsätta behövande och att styra,
att på åtskilliga sätt tala med tungor.»

Det är lätt förklarligt att Paulus i Korinterbrevet, där det uteslutande rör sig om kroppens *inre* uppbyggande, icke uttryckligt nämner evangelistämbetet. Vidare framgår det ur en jämförelse mellan dessa båda ställen, att de mångfaldiga gåvor och krafter, som genom Andens inneboende blivit nedlagda i församlingen, och som hava till ändamål att genom Kristi fullhet avhjälpa församlingens olika och talrika *behov*, först i *underordnandet* under det av Gud insatta *ämbetet* komme att rätt utveckla sig och verka. Och detta är förvisso en sak av oerhörd betydelse. Ty *andegåvor*, som icke underordnas under ämbetet (1 Kor. 12: 4–6), urspåra och nå *icke* fram till den *kraftverkan*, som

Gud avsett. Och nu vilja vi i korthet beröra de här nämnda ämbetena.

1. Apostlar

Det grekiska ordet (apostolos) betyder en »utsänd», en »budbärare». Det betecknar alltså personligheter, som på ett särskilt sätt blivit utsända av Kristus och ombetrodda ett bestämt budskap. Kristus var »Guds apostel», som han i en enastående uppgift sänt till mänskligheten (Ebr. 3: 1). Han representerade den, som sänt honom, så fullkomligt, att han kunde betyga: »Den, som har sett mig, han har sett Fadern. Jag har icke talat av mig själv, utan Fadern, som har sänt mig, han har bjudit mig, vad jag skall säga, och vad jag skall tala. Vad jag talar, det talar jag såsom Fadern har sagt mig. Fadern, som förbliver i mig, han gör själv gärningarna» (Joh. 14: 9; 22: 49–50; 14: 10). Likasom Fadern, sedan han »sänt» (gr. t. apostello) andra tjänare till vingårdsmännen, slutligen sände sin son såsom den utomordentlige aposteln (Matt. 21: 34 ff.), så sänder även Kristus sina utsända eller apostlar. »Såsom Fadern har sänt mig, så sänder ock jag eder» (Joh. 20: 21). Det är klart, att i ordets vidsträcktaste betydelse är varje kristen kallad att vara en Jesu Kristi apostel. Han skall stå såsom en representant för sin himmelske konung, betrodd med livets budskap, handlande och talande såsom en, som har fullmakt ovanefter att uppträda i alla konungars konungs namn. Löftet ljuder ju också helt allmänt: »Den, som tror på mig, även han skall göra de gärningar, som jag gör» (Joh. 14: 12). Och likaså allmän är den fullmakten: »Allt vad I gören, i ord och gärning, det gören allt i Herren Jesu namn». Och denna allmänna fullmakt motsvaras även av den allmänna förpliktelsen: »Vi äro pliktiga att så vandra, som han vandrade.»

Men likaså klart är å andra sidan även det faktum, att de tolv närmast voro på ett alldeles särskilt sätt Jesu apostlar. De beklädde därmed

det bestämda apostlaämbetet,

som eljes ingen kunde göra anspråk på utan att begå helgerån. Visserligen har sådant helgerån utövats redan tidigt i kristenheten. Då, med Pauli kallelse till hedningarnas apostel ett helt nytt, av det ursprungliga oberoende apostolat grundades, uppträdde snart även »falska apostlar» i församlingarna (Upp. 2: 2; 2 Kor. 11: 5; 12: 11; 11: 13). Den egendomliga ställning, som de tolv intaga, framgår tydligt även därav att det nya Jerusalems tolv grundvalar bära namnen på Lammets tolv apostlar (Upp. 21: 14). Även Pauli apostolat var på liknande sätt egenartat för hednakyrkan. Apostlarna ha *lagt den förblivande grunden* för det nya testamentets hus. Deras lära förbliver för hela församlingens tid den ofelbara

trosregeln,

rättesnöret för tron, läran och livet. Församlingen måste alltjämt åter göra sig förtrolig med dessa ursprungliga apostlars vittnesbörd. Och detta vittnesbörd är icke blott obetingat tillförlitligt och bindande utan även uttömmande och fullständigt. I deras skriftliga vittnesbörd, som vi äga, har allt blivit nedlagt, som församlingen behöver på hela sin långa väg genom århundradena till sin slutliga fulländning. Från denna sida sett ha vi alltså icke att vänta nya apostlar.

Sedan vi nu fastslagit detta, kunna vi med så mycket större frimodighet tillgodogöra oss den ytterligare iakttagelsen, att redan i nya testamentet är obestridligt framhållen

en utvidgning av apostlaämbetet.

Så kallas i Apg. 14: 14 *Barnabas* helt enkel för apostel jämte Paulus och nämnes till och med före honom. Även torde väl i 1 Tes. 2: 7 alla tre avsändarne av brevet, Paulus och Silvanus och Timoteus vara inberäknade bland dessa Kristi apostlar i vidsträcktare mening. Vad vi mena är detta, Herren Kristus

sänder efter sitt välbehag och efter församlingens behov då och då män, som ha att fylla liknande uppgifter som apostlarna. Dessa män lägga i församlingen en ny grund därigenom att de återigen föra henne tillbaka till de första apostlarnas gamla grundvalar, när hon avvikit från dem. Dessa män ha alltså att utföra en mera universell, d. v. s. för den stora församlingen bestämd uppgift. De ha att undanröja människoläror och människoskapelser och allehanda byggnadsgrus, som hopat sig, och att på nytt uppbygga församlingen på de gamla grundvalarna. Och det är förvisso av största betydelse, att församlingen också erkänner sådana män såsom sända till henne av Kristus och samtycker till deras tjänst, utan vilken hon ej kan nå fulländning.

Därvid måste man dock besinna, att detta apostoliska ämbete inom församlingen, om man så vill kalla det, uteslutande vilar på Anden. Sådana mäns apostoliska fullmakt ligger icke i mänsklig invigning eller utsändning utan i den andeutrustning, som blivit dem förlänad i och med deras utsändande, och genom vilken allena de ha att hos församlingen legitimera sig såsom Jesu speciella sändebud. Men därigenom förlänas dem även en viss auktoritet att inom Kristi hus träffa erforderliga anordningar samt att leda och öva tillsyn inom den åt dem anvisade kretsen. Ty det apostoliska ämbetet, i inskränktere eller vidsträcktare bemärkelse, förenar i sig de övriga ämbetena, såväl som det medför sin egenartade uppgift. Kristus var såsom den store aposteln på samma gång även den utomordentlige evangelisten, profeten, herden och läraren. Och det är lätt att visa, att de ursprungliga apostlarne hade att uträtta samma tjänster såsom evangelister, profeter, herdar och lärare just i deras egenskap av apostlar.

Säkert är, att invändningar emot sådana av Gud bestämda auktoriteter i Kristi församling eller avvikelse från tjänsten inom henne icke bliva utan skadliga följder för den, som gör sig

skyldig därtill, det må vara en enskild person eller en församling (Luk. 10: 16; Matt. 10: 40–42).

Slutligen anmärka vi, att dessa personligheter: kyrkofäder eller reformatorer eller huru man vill kalla dem, blott så till vida äro bestämmande för församlingen, som de själva i lära och liv varit Kristi och de första apostlarnas efterföljare. Där de avvika från de i begynnelsen utlagda linjerna, får man icke följa dem.* Kyrkohistorien visar ju ock, att dessa män i många hänseenden, fränsett deras särskilda mission, råkat in i sin tids villfarelser. Den falska utveckling, som församlingen tagit, kan ofta tydligen skönjas hos dessa banbrytare. Men vi få också vänta, att, i samma mån som församlingen nalkas sin fulländning, får hon även från sitt himmelska huvud sådana sändebud, som mera öppet uppenbara den apostoliska typen, än som förut varit fallet. Församlingen behöver sådana Kristi sändebud till sin slutliga utgestaltung, lika väl som hon behövde dem under flydda tider, och de skola säkert givas i rätt tid.

2. Profeter.

Medan förutsägelsens gåva eller profetian är ämnad åt *alla* troende och ivrigt strävande efter denna gåva är gjort till plikt för alla (1 Kor. 14: 1–5, 24, 31), eftersom alla vi andedöpta äro ett gemensamt släkte, så måste dock svaret på den frågan:

Äro alla profeter?

bliva:

Nej!

Hos profeten har den allmänna gåvan att profetera blivit stegrad till ämbetsutövning. Därigenom är profeten i stånd att för

* Även för en apostel finnes möjlighet till återfall, otrohet och avfall. Jmf. 1 Kor. 9: 16, 27. Gal. 2: 11 ff., Apg. 1: 16, 17.

sin del på liknande sätt tjäna församlingen som t. ex. läraren med sin lärare- och herdegåva, medan återigen varje enskild kristen skulle vara istånd att visa andra livets väg (Apg. 7: 4; 11: 19 ff.).

Varuti består nu *det egendomliga* i profetian?

»Om någon är en profet, *giver jag, Herren, mig till känna för honom*» (4 Mos. 12: 6). »Herren gör intet utan att hava uppenbarat sitt råd för sina tjänare profeterna» (Amos 3: 7). Profeten är alltså bärare av gudomliga uppenbarelser, som meddelas honom genom den Helige Ande. Såsom aposteln äger en andebegåvning, som i sig förenar alla de väsentliga nådegåvorna (1 Kor. 2: 9; 14: 6, 18), förlänas åt profeten

en särskild uppenbarelsegåva,

varmed han skall tjäna det gudomliga rikets planer. »Den slöja, som ligger över framtiden, över den gudomliga världsregeringen, över det gudomliga ordet, över personer och händelser, döljande deras egentliga *hemlighet*, tages bort från profetens andliga öga för vissa gudomliga avsikter. Det egendomliga i den profetiska gåvan ligger däruti, att det gudomliga talet oberäkneligt och ofta *skenbart* alldeles utan förmedling bryter fram

såsom källan ur förborgade djup.

Visserligen skola även evangelisten och läraren vara »Guds mun» i församlingen (1 Pet. 4: 11). Men hos dem är innehållet i vittnesbördet invecklat genom något historiskt givet: deras tjänst äger rum i ständig anslutning och anknytning till Guds stora gärningar för vår frälsning, såsom de en gång för alla äro oss meddelade i Guds ord. Profeten däremot har att göra med

dolda verkligheter,

som icke kunna avslöjas utan genom ljus ovanefter, genom den Ande, som uttrannasakar allt (1 Kor. 2: 10). Där rör det sig om den allra mest personliga användning av den gudomliga san-

ningen till att avslöja, trösta och bestraffa hjärtana. Profeten har också att i första hand tjäna dem, som vilja komma till tron (1 Kor. 14: 22). Men under det att evangelister och lärare närmast ha i uppdrag att genom andefyllt tal tillfredsställa sina åhörarens öppet i dagen liggande behov, så svarar profeten mera på det, som är fördolt i hjärtats gömslen, undangömt för människors blickar men blottat och uppenbart för deras ögon, för vilken intet är osynligt.

Profeten är *uppenbararen av människohjärtats hemligheter* och likaså av *Guds hemligheter* (1 Kor. 14: 24, 25; 2: 10–12).

Huru viktig och oundgänglig, särskilt i kritiska tider, profeterens tjänst är *jämte* de övriga mindre framträdande ämbetena hos Guds folk, det visar oss särskilt berättelsen om Jerusalems och templets återställande efter babyloniska fångenskapen. Skriften framhåller klart och eftertryckligt, att de utmärkta män, som Gud på den tiden ställde i spetsen för sitt folk, en *Serubabel* såsom furste och ståthållare, en *Josua* såsom överstepräst, en *Esra* såsom skriftlärare med hela deras stab av ämbetsmän, präster, evangelister och lärare dock icke voro i stånd att ensamma övervinna de mångfaldiga svårigheter, som reste sig inifrån och utifrån. Först

den nya, andliga, drivande kraft,

som utgick från profeterna Haggai och Sakarja, satte folket och dessa dess ledare åter in i en ny rörelse, sedan det redan lyckats Satan att bringa hela Guds verk till stillestånd. Tack vare dessa båda »oljesöners» profetiska verksamhet, blev tempelbyggnaden till slut lyckligt fullbordad (Haggai; Sak. 1–6; Esra 4: 4, 5, 24; 5: 1 ff.).

Då blev det ställe på jorden berett, utan vilket *Jesu första ankomst i köttet* icke kunnat bli en historisk verklighet. Även det *andliga* templet, till vilket Herren vill komma vid *sin andra ankomst i Anden*, måste *fulländas*. Men detta kan icke ske utan de

andliga gåvornas och ämbetenas tjänst, och bland dessa är *profeternas* ämbete av största betydelse.

Ty profeternas uppgift inskränker sig icke till det rent uppbyggliga området. De ha att komma församlingen till hjälp på mångfaldigt sätt med sin gåva att draga det förborgade fram i ljuset. Så hjälpte de en gång att med visshet avsöndra dem, som Herren kallat till ett bestämt arbete (Apg. 13: 2). Och å andra sidan giva de kallade tjänarne värdefulla anvisningar över det sätt, varpå de ha att utföra sin tjänst (jmf. 1 Tim. 1: 18; 4: 14). Ävenså gives dem att på förhand omtala förestående viktiga händelser, så att församlingen får nåd att förbereda sig därpå (Apg. 11: 27 ff.; 21: 4, 10 ff.; 20: 23, 29, 30).

Huru mångsidiga profetens uppgifter äro, framgår bäst av en sammanställning av de namn eller titlar, som i skriften tilläggas profeterna.

Ordet »*profet*» kommer väl från en hebreisk stam, som betyder så mycket som »välla fram», »spruta fram». Därigenom framställes profeten såsom den man, ur vars inre det gudomliga talet väller fram. Eljes kallas han också:

»en gudsman» (1 Sam. 2: 27);

»siaren, den seende» (1 Sam. 9: 9);

»*mannen med det* (för yttervärlden) *slutna ögat, som hör Guds tal, som skådar syner från den Allsmäktige, som får sina ögon öppnade*» (för den osynliga världen) (4 Mos. 24: 3, 4);

»väktare», »proberare» (Jer. 6: 17; Amos 3: 6; Mika 7: 4; Hes. 3: 17: 33: 7). Se särskilt Jer. 6: 27: »Jag har satt dig till en proberare i mitt folk – så väl som till ett *fäste* – på det att du må lära känna och pröva deras väg.» Detta *väktarekall* ha profeterna icke blott gent emot folket utan framför allt gent emot dess ledare och anförare, vilka profeterna utan anseende till person måste göra Guds helighet och Guds anspråk gällande (Sak. 3: 1 ff.; Es. 8: 1 ff.; 1 Krön. 17: 4; 21: 9 ff.). Därför kallas de också för

»*Folkets ögon*» (Es. 29: 10; Hab. 2: 1).

Inom Kristi kropp har man med rätta jämfört profetens upp-
gift med ögats. Träffande säger en teolog om denna sak: »Me-
dan profeterna intogo en väsentligt högre ställning än herdarne
och lärarne, kunde de även föra de troende längre fram än
dessa. Och då denna lem saknas i våra dagars församling, så
kan hon icke längre giva Gud, vad han väntar av henne. För-
samlingen, som är mänsklighetens högsta högskola, som skulle
föra människan till det allra heligaste, ända till den gudomliga
tronens trappsteg, där människan skulle höra den Eviges råd
med världen och uppenbara det för densamma, hon lyfter oss
icke längre dit upp. Vi vandra väl nu uppför himlastegen, men
komma plötsligt dit där några pinnar äro borta, där vi måste
göra halt, och komma ej högre. – –

Vi kunna icke dölja det, att kyrkan icke längre fyller sin upp-
gift. Hon liknar en skadad kvarn, som blott kan mala kli men
icke fint mjöl. Det sista och högsta, män, genom vilka Herren
själv kan tala omedelbart, kan hon ej längre uppvisa. De sorg-
liga följderna äro tydliga.» –

Vem skulle då icke vara full av tack till Gud, att han på sista
tiden åter givit församlingen den profetiska gåvan! Och då
Andens forna bemödanden att återigen skänka denna gåva åt
församlingen städse strandat på människornas oförstånd, så bör
detta mana oss till så mycket större iver, så att målet nu verk-
ligen blir hunnet.

Slutligen bifoga vi även nya testamentets egendomliga
språkbruk, som med uttrycklig betoning ställer profeterna
bredvid apostlarna (Ef. 2: 20): »Uppbyggda på *apostlarnas och
profeternas grund*» (Ef. 3: 5; Upp. 18: 20).

Vi få icke och vilja icke lämna detta viktiga ämne utan att
först, om än i största korthet, tänka på de egendomliga

svårigheterna i profettjänsten.

Församlingen har den uppgiften att till vapenövade soldater
och officerare utbilda sina lemmar, vilka genom mottagandet

av den Helige Ande allesammans blivit insatta såsom lemmar i Jesu Kristi här, så att de från redan undfångna goda gåvor fortskrida till ännu bättre. Och denna väg har, vad profetian beträffar, lika mycket sina särskilda svårigheter som med avseende på evangelister och lärare, vilka icke heller utan mångahanda stora hinder bliva utbildade till *mästare* i sina fack.

Apostlarna skulle nedlägga vittnesbördet om den i Kristus uppenbarade fullkomliga frälsningen i en urkund, som var en gång för alla bestämmande och tillförlitlig. Därtill behövde även de en ofelbar inspirations gåva. Och nu har församlingen i skriften helgedomens måttstock, efter vilken allt måste mätas.

Urspåringar i bruket av gåvan

måste väsentligt annorlunda bedömas av den nytestamentliga församlingen än av den gammaltestamentliga. I det gamla förbundet, där profeten hade att tala såsom

den ofelbara gudomliga rösten,

var det belagt med dödsstraff, om någon framförde en falsk profetia (5 Mos. 18: 20). Inom Kristi kropp och dess lemmar med deras mångfaldiga skiftningar av inspiration måste det på grund av olika inre mognad räknas därmed, att fel och missgrepp förekomma i bruket av gåvan. Denna iakttagelse förde redan tidigt till förhastad

ringaktning av profetian,

varmed gick hand i hand benägenheten att överhuvud taget dämpa Andens eld inom församlingen (1 Tess. 5: 19, 20). Men frågar man efter

orsakerna till felaktiga budskap,

så förefinnes inga andra än de, som även eljes ligga till grund för urspåringar i vandeln: kött och ande, ande och själ ha ännu icke blivit grundligt åtskilda. Det skarpa, tveeggade svärd, som Ebreeerbrevet talar om, har ännu icke kunnat fullständigt uträtta

sitt verk. Profetens ande har ännu icke blivit ett rent organ för Guds Ande utan står i sin måhända ännu obrutna själviskhet här och där i vägen för honom (jmf. Hes. 13: 3; Jer. 23: 16). Därför säger skriften, att den profetia, som gör sig hörd i församlingen, *aldrig skall mottagas okritiskt* utan i varje enskilt fall »*prövas*». Till denna prövning äro först och främst de övriga medprofeterna skickade och kallade (1 Kor. 14: 29) och vidare hela församlingen (1 Tess. 5: 21), och slutligen är även den enskilde, till vilken budskap utgår, berättigad och förpliktad att självständigt taga ställning därtill (Apg. 21: 4). Ansvaret för profetian delar alltså åhöraren med den, som frambär budskapet; ja, då profeten fullgjort sitt uppdrag, övergår ansvaret från honom till öronvittnena.

Delaktigheten i ansvaret mellan den, som talar, och dem, som höra, lämnar oss nyckeln till ännu en svårighet på detta område (jmf. Hes. 14: 1–11; 1 Kon. 22: 15). Budskapets karaktär rättar sig stundom lika så mycket efter hjärtetillståndet hos dem, som begära det, som hos den, som avger det (2 Sam. 22: 26, 27). En församling, som önskar frossa i andliga gåvor, medan hon kvarbliver i ouppriktighet och hemlig syndatjänst, skall med förskräckelse få erfara, vad som står skrivet i Es. 29: 9–14.

Ett tredje slags svårigheter sammanhänger därmed, att det vid profetian rör sig om

ett ingripande av Guds tankar

i vår tankevärld. Men motsatsen mellan den gudomliga och den mänskliga föreställningsvärlden är den största tänkbara (Es. 55: 8, 9; Luk. 16: 15; Matt. 16: 23). Därav förklaras öknamnet »*vanvetting*» eller »*rasande*», såsom folket brukade kalla profeterna (2 Kon. 9: 11; Hos. 9: 7; Jer. 29: 26). Men enligt Guds dom äro de *den sanna vishetens lärjungar och vänner* (Es. 50: 4; Matt. 23: 34). Man må därför akta sig för att genast utlägga det profetiska budskapet med dess bildspråk, såsom det tyckes bäst passa in i vår tankegång. Mycket ofta begår man ödesdigra fel i utlägg-

ningen och användningen av profetian. Andens språk har blivit så främmande för oss, att vi alltjämt åter missförstå det (Matt. 16: 6 ff.; Joh. 2: 19–21; 3: 3, 4; Luk. 18: 31–34). Därför måste vi behjärta Josefs ord:

»uttydningen är Guds sak» (1 Mos. 40: 18).

Den rätta uttydningen av budskapet måste i många fall lika så mycket utbedjas och väntas och mottagas ovanifrån som själva budskapet. Därom ha även de gammaltestamentliga profeterna ofta klart medvetande (Dan. 2: 19 ff.). Och även för dem blir det ofta tillika med tydningen meddelat, att denna egentligen skulle förstås av sig själv och blott för den skull är så svår att finna, att deras sinne blivit så främmande för den gudomliga enfalden (Sak. 4: 4; 5: 11–14; Mark. 4: 10, 13).

Skillnaden mellan den gudomliga och den mänskliga ståndpunkten måste särskilt iakttagas, då det rör sig om

tidsbestämningar,

ty profetian har en perspektiv karaktär, som Bengel träffande beskriver på följande sätt: »Profetian är som en landskapsbild, som i närheten tydligt visar oss hus och vägar och broar men längre bort dalar och berg av stora dimensioner helt trångt sammanhopade.» Av samma orsak må man akta sig för att allt för hastigt fastslå

motsägelser i profetiorna.

Ty varje profetia ger en avslutad bild för sig. Då kunna i olika profetior drag träda fram, som obetingat synas utesluta varandra – och dock visar fullbordan, då den inträffar, att bådadera voro fullkomligt sanna (Es. 53; Es. 9: 5, 6).

Slutligen får man aldrig glömma, att närvarande tid och framtid icke hänga tillsammans mekaniskt, efter naturnödvändighetens lagar, utan efter en fri, av omvändelse betingad gudsordning. Om förutsättningarna ändra sig, så ändrar sig ofta även hela framtiden (1 Sam. 2: 30; Jer. 18: 1–10; Jona 3). –

Enligt profetian skulle Ninive bestämt förgås efter fyrtio dagar. Men det gjorde bättring och blev därför bestående, ehuru den i sin profet-ära starkt kränkte Jona icke ville förstå det.

Slutligen må ett ord sägas om

*arten av den äkta profetiska ekstasen eller
hänryckningen.*

Denna fråga blev redan i den första församlingen föremål för ingående undersökning. I motsats till den vilda ekstasen, som med våld griper människan, sådan som den förekom vid de montanistiska mötena, hänvisade kyrkofäderna med rätta rätt till, att »vid den Helige Andes inverkan, sådan som den *äkt* profeten erfar den, *förbliver människans fria vilja och hennes omdömesförmåga i normal verksamhet*».

Vi underskriva detta uttalande fullt och helt. På detta sätt och icke annorlunda erfarä även vi den Helige Andes inverkan, då den föranleder oss att tala i tungor eller att profetera. Profetens fria vilja bliver städse sorgfälligt respekterad, den klara förnuftsverksamheten aldrig störd, ehuru (såsom ock skriften säger) vid talet i anden »förståndet är utan frukt» (1 Kor. 14: 14).

Men man får icke förbise, att i möten, där den Helige Ande kan verka fritt, får man mången gång se

sällsamma ting

på grund av de tyvärr så ofta förekommande demoniska tvångstillständena i människornas själar och kroppar (Mark. 1: 26; 3: 11; 9: 20, 26; Apg. 9: 3 ff.). Icke heller kan det enligt skriftens klara vittnesbörd förnekas, att till och med vid äkta andeverkningar det mången gång inställer sig för oss oförklarliga företeelser såsom beledsagande fenomen. Dessa äro då just ett tecken till att här starka krafter äro i spel, vilkas noggranna bedömande undandrager sig vår nuvarande omdömes-

förmåga.* Men om man därför ville i sin iver ropa med Nuns son: »Min Herre, förbjud dem det!» så svara vi med Moses:

»O, att fastmer allt Herrens folk bleve profeter,
därigenom att Herren läte sin Ande komma över
dem!»

3. Evangelister.

Dessas uppgift är att predika *begynnelsegrunderna*. Till dessa grundläggande stycken höra enligt Ebr. 6: 1 ff. läran om sinnesändring och hjärtats omvändelse från döda gärningar, om tro på Gud, om dop och händers påläggning, om de dödas uppståndelse och en evig dom.

Men att det vid sådan evangelisttjänst icke blott rör sig om att meddela ett slags katekesundervisning i kristendomens begynnelsegrunder framgår även tydligt ur det anförda stället i Ebreeerbrevet, ty det förutsattes där (v. 3) en sådan lärareverksamhet, genom vilken man kommer till en övernaturlig »*upp-lysning*», till ett smakande av *den himmelska gåvan*, så att man blir delaktig av *den Helige Ande* och *det goda Guds ord* och får

* Beaktansvärt är vad Terstegen skriver om »huru man bör förhålla sig vid *utomordentliga andegåvor, syner och uppenbarelser*. Han utgår från att i sådana tider, »då Guds tempel blivit öppnat och Kristi konungarrike kommit nära», låter Gud förkunnelsen av sitt ord ofta beledsagas av utomordentliga meddelanden av nådekrafter, ovanliga rörelser och dylika i ögonen fallande verkningar. Detta sker då »antingen för att han därigenom må förläna huvudsaken större vikt eller genom detta lockbete draga själarna till sig; eller också söker han genom dessa för de yttre sinnena förnimbara ting väcka uppmärksamhet hos andra, såsom det skedde på pingstdagen, då mängden kom tillsammans, bestörta och förvånade över det utomordentliga, för att så låta dem höra det goda budskapet och bliva frälsta. Detta är enligt min uppfattning Guds verkliga avsikt vid alla sådana utomordentliga företeelser, som komma från honom; men huruvida alla dessa saker komma från honom är icke alltid så lätt att avgöra. Om frukten är god och varaktig, så måste även trädet vara gott.»

smaka *den tillkommande världens krafter*. Med andra ord, evangelisten har den uppgiften att i *Jesu Kristi kraft genom evangelium föda andliga söner och döttrar* och att såsom en amma sköta och vårda de nyfödda barnen samt fostra dem med gudsordets oförfalskade mjölk (1 Kor. 4: 15; 3: 1 ff.; 1 Tess. 2: 7, 8; 1 Petr. 2: 1 ff.). Det gives en förberedande lagpredikan, sådan som ofta övas i hemmen av samvetsgranna, troende föräldrar, av lärare och predikanter i skolor och kyrkor, men som saknar den kraft, som föder det nya livet. En sådan undervisning i kristendomens grundläror förer icke väsentligen ut över gränserna för lagens hushållning. Dess välsignelse och på samma gång dess gräns ligger i att utföra uppfostringstjänster, genom vilka vi föras hän till Kristus och hållas under lagens bevakning, under förmyndare och förvaltare, intill tiden för den kommande trosuppenbarelsen (Gal. 3: 23–4: 27). Men evangelisten kommer med den tjänst, som medför den levandegörande Anden och den verkliga rättfärdigheten (2 Kor. 3: 6–18). Genom hans verksamhet skall det komma därhän, att tron på den levande Kristus träder i stället för förståndstron på den historiske Kristus; och denna levande tro är

ett gudomligt verk i oss,

som föder oss på nytt av Gud (Joh. 1: 13) och dödar den gamle Adam, gör oss till *helt andra människor* till hjärta, håg och sinne och *förer den Helige Ande med sig*.

Då vittnesbördet om Kristus är det medel, genom vilket den Helige Ande vill utföra detta, så måste det givas åt evangelisten att rätt förkunna Kristus. Och då det vidare förnämligast är ordet om korset, som för syndaren uppenbarar Guds lågande helighet och hans allt förnuft övergående förbarmande, så måste evangelisten veta (2 Tim. 2: 15), huru han för själarne skall måla Kristus såsom korsfäst för dem. Nya testamentets berömda evangelister, en *Johannes Döparen*: Matt. 3; Luk. 3; en *Petrus*: Apg. 2: 14 ff.; 3: 12 ff.; 4: 8–12; 5: 29–32; en *Filippus*: Apg. 8: 5–40;

21: 8; en *Paulus*: Apg. 13: 16 ff.; 14: 14–17; 17: 16 ff.; Rom. 1–5; 1 Kor. 1–3; och framför allt evangelisten utan like, vår högtlovade Herre och Mästare Jesus Kristus: Matt. 5–7; 13; Luk. 15; Joh. 3, 4, äro gärna redo att taga oss i sin skola. Den alltså, som i sig finner spår till en evangelii förkunnares gåva, han må sätta sig vid dessa mästars fötter.

O, huru viktigt är icke evangelistens ämbete och gåva för fortplantandet av det andliga livet inom församlingen. Vilken dårskap att tro, att man icke behöver denna utomordentliga andegåva för detta ämbete! Ty det är här fråga om

en verklig andegåva,

som icke utan vidare är förlänad varje lärare eller pastor eller predikant. Ett evangelistkall, som vilar på en naturligt fängslande eller *gripande* talegåva och icke bäres av denna särskilda andeutrustning, som sätter en *i stånd till att alstra nya liv*, är icke det äkta nytestamentliga utan en skugga, som saknar det huvudsakliga, nämligen den *kraft*, som verkar *liv*.

Men där denna evangelistgåva verkligen genom den Helige Ande blivit nedlagd och sedan i enfald och trohet användes, där kunna även stora ting uppnås genom mycket enkla medel.

En man, som Gud insatt bland sitt folks furstar, skriver följande: »Då jag var aderton år gammal, blev jag i min egenskap av lärare förd till en mycket gudlös trakt. Det fanns på en hel mils omkrets ingen enda person, som skulle kunnat taga verksam del i ett religiöst möte utom i fråga om sången. Snart anordnade jag två möten i veckan. Vi begynte med att sjunga en sång. Därpå bad jag och läste ett kapitel ur bibeln, vartill jag fogade några få uttalanden. Så brukade vi sjunga än en gång, och jag bad återigen. Nu följde såsom förut föreläsning, anmärkningar och sång. Med ännu en tredje bön och en sång avslutade vi mötet. *Så snart som jag begynte att bedja, erfor jag en inre utvidgning och frihet och kraft i talandet, varöver jag undrade oerhört.* Så var det även med åhörarne. Starka män och kvinnor

grepos av helig bävan och böjde sig under makten av den övertygelse, som genomträngde mötet. – Som resultat av dessa sammankomster grundades snart därefter en församling bestående av 30–50 medlemmar. På det sista stället, där jag höll skola, utbröt en väckelse, som spridde sig över hela trakten. Skolhuset var ständigt fullpackat. Jag själv och allt folket kände, att kraften, i vilken jag talade, icke var min egen utan

en av Gud förlänad gåva.

Jag hörde en gång, huru ett sällskap unga personer talade därom. Den äldste och förståndigaste bland dem sade: »En sak är jag viss om, att vår lärare talar under inflytandet av en kraft, som icke är hans utan kommer ifrån Gud.»

Skulle vi icke flitigt bedja Gud, att han jämte andra ämbeten också ville giva oss evangelister och evangelistinnor (Ps. 68: 12) i stora skaror? Och om han i sin ousägliga nåd lägger ned sådana kraftgåvor i församlingens sköte, skulle vi då icke med tacksamhet hälsa dem och använda dem på bästa sätt och giva dem fritt rum till frälsning för själarna, så att alltjämt ny säd må uppväckas åt församlingen?

Men man får icke förbise, att många så kallade församlingar och sammanslutningar av troende befinna sig i ett sådant tillstånd av avfall, kraftlöshet och ljumhet, att evangelistens väckande gåva först måste riktas på dessas fulla återupplivande, innan det kan bli tal om en välsignad och fruktbärande tjänst utåt. En predikan eller evangelisation, som utan vidare anser varje omvänd eller troende eller var och en som blivit döpt som troende för att vara fullt berättigad till nya testamentets härliga förbundslöften och behandlar dem på motsvarande sätt, gör ett betänkligt misstag. Därför måste evangelistens väckande rop alltjämt åter riktas mot själva församlingen, såsom vi ock finna detta bekräftat i skriften (Upp. 2 och 3).

4. Lärare.

Det finns i hela skapelsen ingenting, som icke blivit skapat genom ordet (Joh. 1: 3). Och såsom allt kommit till genom ordet, så måste också allt *uppehållas* genom ordet: »Han bär allt med sin makts ord» (Ebr. 1: 3). Vad som gäller för den naturliga, den första, den gamla skapelsen, det gäller i än högre mening för nådens nya skapelse i Kristus Jesus. Evangelisten kommer med nådens *skapande* ord; efter honom följer läraren med det ord, som skall *uppehålla, nära, stärka* och *föra till fulländning*: »jag har (såsom evangelist) planterat, Apollos har (såsom lärare) vattnat; men Gud är den, som giver växten» (1 Kor. 3:6).

Huru stor betydelse en sådan lärareverksamhet har, därom kan envar lätt övertyga sig genom att i en konkordans slå upp sådana ställen som »lärare», »lära». Den, som tror, att han lätt har lärt allt om evangelium och icke behöver någon vidare undervisning ur ordet, han bevisar därmed blott sin stora okun- nighet.

Läraren har att rätta sig efter den apostoliska förmaningen: »Tala sådant som höves

den hälsosamma läran» (Tit. 2: 1).

Och vilken är denna sunda lära? Det är *hela Guds ord*, upplåtet och levandegjort genom Anden. Om enskilda skriftsanningar på bekostnad av skriften i dess helhet läggas till grund för läran, så uppstår en *ensidig* och alltså *osund* lära.

Men är icke just detta olyckan, att bland lärarne själva härska oöverstigligen meningsskiljaktigheter med avseende på vad som skall gälla såsom »hälsosam lära». Varifrån kommer denna be- klagliga osäkerhet på den kristna lärans hela område? Det gives knappt en fråga, som icke åter och åter bliver med hetta omtvis- tad. Huru skall man råda bot för detta?

Vi se att svårigheterna med avseende på lärarne äro icke mindre än vad beträffar profeterna eller »tungtalarne».

Men det saknas icke i skriften anvisningar för huru församlingens brist på

verklig enhet i läran

kan och skall avhjälpas. Först måste man betänka, att

sanningen är en person

och icke ett dött tankesystem. Kristus säger: »Jag är sanningen.» Därav följer, att sanningen icke blott en gång kan finnas, erkännas och fasthållas, utan måste detta ske åter och åter genom den levande beröringen med den levande Kristus i den Helige Ande.

Läraren är alltså likaså väl som evangelisten väsentligen en, som

avgiver vittnesbörd.

Genom sitt vittnesbörd om Kristus för oss föder evangelisten småbarn i Kristus och giver dem mjölk att dricka. Lärarens uppgift däremot är att genom vittnesbördet om *Kristus i oss*

skapa fullkomna (Gal. 4: 19)

och giva dem stadig mat, varigenom de kunna nå fram till fulländning och mognad, till att bliva fäder i Kristus.

Första brevet till tessalonikerna, breven till filipperna och ebreerna, första Petri brev och första Johannes brev, Rom. 6–8 äro mönster för huru man skall leda själarna ur det omyndiga och barnsliga till det myndiga tillståndet i Kristus. I Rom. 9–15, 2 Tess. och 2 Petri brev, i breven till efeserna och kolosserna finna vi rika prov på »stadig mat» för de fullkomliga.

Så snart som vi rätt förstått, att vittnesbördet karaktäriserar all predikan om Kristus, blir den stora förvirringen i den kristna läran för oss ett handgripligt bevis för att Kristi person är höljd i stora, mörka skuggor. Hjälpen ligger alltså icke däruti att man söker ena sig om vissa lärofrågor, t. ex. dopet, helgelsen o. a. Denna väg har ofta slagits in på. Man har författat tros-

bekännelser, läroformler, bekännelseskriterier i massor. Men därigenom har man icke nått det efterlängtrade målet. Vi måste söka att rycka upp det onda med rötterna. Den förödmjukande kändedomen måste bana sig väg, att vi lärare icke ha så känt Kristus, som han kan och måste vara känd, och därför äro vi icke heller i stånd att så förkunna honom för församlingen, som han kan och måste varda förkunnad. Vi ha i vidsträckt mån

förlorat Kristus.

Kristenheten lider av en ihållande *partiell solförmörkelse*, och därför lägga sig de dystra molnen över landet. Om solen åter får träda fram ur molnen och lysa i sin ljusa strålgång, så skola vi i hennes ljus se allt klart, och striden skall sluta av sig själv.

Men detta för oss med nödvändighet till en annan fråga: Varför är Kristus så dold? Svaret kan endast bli: Emedan den Helige Ande icke kan så förklara honom för oss, som han skulle vilja förklara honom (Joh. 16: 13 ff. 1 Kor. 12: 3). Därmed komma vi till den andra viktiga punkten för lärarnes tjänst:

Haven värddnad för den Helige Ande!

Vi ha i romarebrevet ett par korta verser, som lätt bli förbisädda och som dock äro av den allra största betydelse i fråga om hävandet av de svårigheter, som just nu sysselsätta oss. Det är avsnittet Rom. 12: 3–8, särskilt de tre sista verserna. Den grekiska texten är kort och sammanträngd och därför svår att återge på vårt språk. Apostelns mening är den, att en var har att sorgfälligt röra sig med den honom förlånade gåvan *inom det område*, som begränsas av det i hans gåva liggande måttet. Luther säger i sin sista predikan i Wittenberg: »Intet är så behagligt som självbelåtenhet, om man har sin lust i sin egen vishet; den giriges begär är ingenting i jämförelse därmed. Om ens egen inbilskhet behagar en, och man så lägger sina sköna tankar in i skriften, så är detta djävulen själv. Därigenom förlorar man snart den rätta läran; där är Kristus borta, och läraren faller ned för djävulen och tillbeder honom».

Andens lag, som tillhör livet i Kristus Jesus, uppdrager för varje enskild person bestämda gränser lika mycket i fråga om hans lärareverksamhet som hans vandel. Inom dessa kan och skall läraren tala såsom en, som har fått fullmakt, såsom Luther säger: »Predikanterna måste veta, att de frambära

Guds ord,

och om de tvivla därpå att det är Guds ord, må de tiga stilla och icke öppna sin mun. Den, som icke kan veta om sin predikan, att Gud talar genom honom, den må låta bli att predika. Men utanför detta område gäller det att bruka stor blygsamhet, så att man väl kan säga sin mening, dock icke såsom »Herrens ord.»*

Den, som går in på denna väg, måste även städse såsom lärare öva självförnekelse. Han måste ofta tåligt vänta år efter år, innan han slutligen kan göra bestämda uttalanden. Han har att åter och åter bekänna sin okunnighet. Han får akta sig för att för hastigt draga slutsatser och fastställa läroformler. Han är en, som oavbrutet mottager lärdom, öppen för nytt ljus, låter säga sig och räknar med att Gud kan för andra lemmar i kroppen hava visat ting, som kunna utfylla eller beriktiga eller fullständiga hans personliga insikt.

Frågan får därför icke bliva: »Vad synes dig om den eller den läran?» Utan

vad synes dig om Kristus?

Om man skiljer sig från Kristi lemmar, som eljes föra en ren vandel, blott på grund av olika lärouppfattning, så befordrar man icke församlingens framskridande mot fulländning, utan man kastar henne blott tillbaka.

* Jämför Mikael Baumgartens allvarliga ord: »Jag räknar det såsom en fördömvärd fräckhet, om någon vågar att offentligt utlägga den Helige Andes skrift, om han ej har ett klart vittnesbörd därom, att han en gång för alla dött bort från allt självvilligt tänkande och strävande.» –

Ävenså har kristenheten såsom ett helt att praktiskt räkna därmed att

den fullkomna enheten i kunskapen är det mål,

mot vilket den Helige Ande leder församlingen (Ef. 4: 13). Detta mål kan icke på förhand ernås varken av den enskilde eller av en partigrupp. Barnet får icke rycka till sig det, som tillhör mannen. Den fullkomliga enheten i tron och i kunskapen blir uppnådd blott i den mån, som det lyckas den Helige Ande att föra församlingen såsom ett helt till fulländning, till dess vi alla hinna till enheten i tron.

5. Herdetjänsten.

Herdetjänsten inskränker sig icke blott till utövändet av lärareämbetet. Herdarne tillhör det därjämte att leda, övervaka och skydda hjorden. Därför ställa sig jämte lärarne

de äldsta och diakonerna.

Av samma grund kallas i skriften församlingens herdar även »biskopar», d. v. s. »uppsyningsmän, inspektörer», ett uttryck som synbarligen är liktydig med »äldste». (Se Apg. 20: 17, 28; Fil. 1: 1). En äldste behövde därför icke med nödvändighet äga läraregåvan (1 Tim. 5: 17). Däremot måste en sådan äldste eller biskop, som stod i spetsen för det hela såsom den förste tjänaren i församlingen, såsom äldsterådets ordförande, såsom den för allt ansvarige församlingsherden eller biskopen, nödvändigtvis äga förmåga att undervisa (1 Tim. 3: 2). Att ledningen av lokalförsamlingen faktiskt vilade i *en enda mans* händer, är klart betygat i skriften (Gal. 2: 12; 1 Tim. 3: 1; Uppb. 1: 20). *Änglar* kallas enligt uppenbarelseboken dessa män, emedan de i första hand äro »Guds sändebud» till församlingarna.

Apostlarna å sin sida uppmana ständigt församlingen att ur sin egen mitt vänta och verkställa avhjälpan av sina brister och lösningen av sina svårigheter. Tron på den i församlingen inneboende Helige Ande satte dem i stånd att icke ens i kritiska, stormiga tider egenmäktigt påtvinga församlingen avgörandet, utan låta det födas ut ur henne (Apg. 6: 1 ff; 15: 1 ff.).

6. För anställandet av tjänarne i församlingen

är anställandet av apostlarnes sju första medhjälpare ytterst lärorik och framför allt förebildlig. De voro män, som 1. hade gott rykte om sig; 2. voro fulla av Helig Ande; 3. fulla av visdom (Apg. 6: 3). Dessa tre grundbetingelser utfyllas ytterligare i apostlarnes brev (1 Tim 3: 1–13; Tit. 1: 5–9). Det betonas där, att nyomvända eller ännu »köttsliga» kristna icke få vara ledare eller lärare inom församlingen. Man får alltså icke anställa någon för hastigt (1 Tim. 5: 22–25) utan må förvissa sig om att den, som är ifrågasatt att anställas som tjänare, icke allenast har gott rykte bland de utanför stående, utan att också den obetingat nödiga mognaden och karaktärsfastheten verkligen är förhanden. Även det ordnade familjelivet kommer härvidlag i betraktande. Tror sig någon av Herren hava fått en särskild kallelse till en viss tjänst, så skall denna visa sig äkta även däri- genom, att församlingen erkänner den och å sin sida genom kallelse stadfäster den. En församling, som utvecklas i enlighet med Guds tankar, kan med full visshet räkna på att efterhand som behovet av en särskild tjänst eller ett ämbete inom henne framträder, skola de till behovens avhjälpan nödiga personligheterna skänkas henne av Gud.

De lärda, som bemödat sig om att utforska »den ursprungliga kristendomens församlingsordning», ha måhända just av den grund stött på stora svårigheter att sammanfatta nya testamentets utsagor i detta till en enhetlig bild, att de icke

tillräckligt betänkt, att bildandet av denna författning efter apostoliska grundsatser alltjämt befinner sig i ett tillstånd av utveckling. Den första kristendomens församlingsordning var allt utom en fast form, i vilken församlingarna utan vidare skulle inpassas. Det gamla förbundets kyrka bildade ju den första församlingens modersköte, likasom den nuvarande kristenheten bildar moderskötet för den församling, som är kallad att möta Herren vid hans tillkommelse. Såsom nu embryot eller det ofödda barnet småningom under sin fortskridande växt får sina lemmar utbildade, och såsom dessa lemmar delvis först många år efter födelsen efter hand träda i verksamhet, så är ock förhållandet med Kristi kropp. Även ämbetena inom församlingen stå under utvecklingens lag. Och detta gäller det hela likaväl som den enskilda församlingen.

7. Systrarnas tjänst i församlingen.

Här är icke platsen att undersöka frågan om systrarnas arbete över huvud. Vi vilja här blott giva uttryck för vår övertygelse, att vid församlingens uppbyggande har en alldeles bestämd uppgift lämnats åt systrarna inom de för deras kön i skriften dragna linjerna. Den i kristenheten inträngda falska utvecklingen visar sig återigen här på många sätt. Å ena sidan har man för mycket inskränkt kvinnans tjänst inom församlingen, såsom låge hennes uppgift uteslutande inom *familjen*. Och såsom den ena ytterligheten framkallar den andra, så ha å andra sidan icke saknats försök att inom församlingen helt enkelt likställa systrarnas tjänst med brödernas. Båda delarne äro onaturliga och skriftvidriga. Må därför den Helige Ande giva oss de fina riktlinjer, som bestämts för det kvinnliga släktets egendomlighet, och på samma gång låta deras mångsidiga begåvning för tjänsten i evangelium, »arbetet i Herren», fullt och helt komma Kristi kropp till godo. Under alla omständig-

heter skulle vi ej vilja gå miste om den välsignade hjälparinnetjänst, som heliga systrar just i vår tid förrätta i våra arbetskretsar. Må vi läsa med eftertanke följande bibelspråk: Luk. 8: 1-3; Mark. 15: 41; 16: 7-11; Joh. 26: 17, 18; Apg. 1: 14; 9: 36-41; 18: 26; 21: 8, 9; 1 Kor. 11: 1 ff.; 14: 34, 35; Rom. 16: 1-4, 6, 12; 1 Tim. 2: 8ff.; 5: 3 ff.; Tit. 2:3-5; 2 Mos. 15: 20, 21; Dom. 4 och 5. Vid övervägandet av dessa ställen skall man finna, huru stor uppgift även våra systrar hava vid uppbyggandet av Guds församling på jorden. Huru denna systratjänst varje gång har att gestalta sig under iakttagande av de genom den Helige Ande en gång för alla givna riktlinjerna, det skall Herren vid varje tid visa sin församling genom smörjelsen och de givna förhållandena.

8. I väntan på ämbetena.

Det skulle lätt kunna väcka ett falskt sken, om vi icke vid slutet av denna avdelning ännu en gång tydligt uttalade, att vi med avseende på

de bestämda ämbetena,

såsom Gud utlovat dem och ställt dem i utsikt för församlingen från hennes grundande till hennes fulländning, äro i en väntande ställning. Vi ha visserligen städse med tacksamhet erkänt, vad Gud genom tidigare nådesbesök givit sitt folk på detta område, men om man frågar oss: Var äro i dag de ämbeten, som motsvara de apostoliska inom Guds församling? så måste vi ödmjukt svara: Vi se dem ingenstädes i deras ursprungliga renhet. Och där Gud åter begynt att giva dem, där se vi dem i dag i hög grad försvagade och kraftlösa. De äro fyllda med grus och sand såsom brunnarne, som Abraham låtit gräva (1 Mos. 26: 15-32), men som filisteerna fördärvat. »Isak lät åter uppgräva dessa vattenbrunnar och återgav dem de *namn*, som hans fader givit dem.» Men vad vi se i våra dagar, det är, att

Livsvattnets vattenstånd stiger.

Och den stund skall komma, då dessa brunnar med levande vatten skola återigen flöda och befrukta örtagården och hela landet. Men även

himmelens fönster

hava öppnat sig. Vårregnets första skurar ha utgjutit sig över Herrens folk, som vänta därpå, och välsignelsens kanaler från den gudomliga livsfullheten ha åter begynt att upplåtas:

»*gåvorna* äro *mångahanda*,

men Anden är densamma;

ämbetena äro *mångahanda*,

men Herren är densamma;

kraftverkningarna äro *mångahanda*,

men det är samme Gud, som verkar allt i alla» (1 Kor. 12: 4–6).

Samme Gud, som ånyo låtit de mångahanda gåvorna leva upp bland sitt folk, skall också, då vi blivit därför mogna och stärkta och hans tid är inne, skänka oss *ämbetena* och de därmed följande *apostoliska kraftverkningarna*, på det att den till mansålder uppvuxna Kristi kropp åter må kunna göra de gärningar, som Kristus har gjort, ja även de »*större gärningarna*» vid tiden för denna kroppsfulländning.

Nu skola vi övergå till att betrakta de andliga gåvorna.

VI. De andliga gåvorna.

Det första framträdandet av de s. k. »övernaturliga» andliga gåvorna bland Guds folk över hela jorden är en maning till församlingen att återigen taga i besittning detta område, som hon genom fiendens list förlorat. I stället för att göra så, har en stor del av församlingen bestämt avvisat denna maning. Och detta har man begrundat med de mest olika försök till förklaring. Blott därom har man varit ense, att företeelserna icke haft någonting gemensamt med vad som visade sig under den första kristna tiden. Blott den moderna teologien har kommit till den slutsatsen, att det rör sig om *väsentligen samma sak* som under den apostoliska tiden, men i enlighet med hela sin ståndpunkt vägrar den att erkänna däruti ett verk av den Helige Ande. För den moderna teologien är det nu såväl som då och då så väl som nu blott fråga om rent naturliga själsföreteelser, vilkas väsen man ännu icke tillräckligt utforskat.

Enligt vår övertygelse höra dessa gåvor med till den andliga utrustning, som församlingen obetingat är i behov av i och för sin sista stora kamp med världen och mörkrets makter. Säkerligen har här upplåtit sig ett nytt område för oss, där man först måste finna sig till rätta. I vår Mästares skola tro vi oss under loppet av dessa år hava fått inhämta några viktiga lärdomar ur Guds ord och ur brödernas kritik samt icke minst ur de missgrepp och fel, som här och där förekommit bland oss. Vi hoppas därmed kunna till en del avlägsna de hinder, som stå i vägen för den Helige Andes mäktiga verkande i de med oss förbundna kretsarne så väl som ock hos de från oss avvikande bröderna.

Först och främst ett ord om den förebråelsen, att »pingstväckelsens ande» skulle vara orsak till de mångahanda underliga och förargelseväckande företeelser, som visa sig tillsammans med de övernaturliga andeverkningarna. Redan Luther

hade att värja sig mot en alldeles liknande förebråelse. Man framhöll nämligen den omständigheten, att det såg ganska bedrövligt ut i de evangeliska församlingarna i Wittenberg och annorstädes, såsom ett bevis på den reformatoriska lärans villfarelser. Luthers svar avslöjar det sanna förhållandet: »Man begynner att lägga det nyförkunnade evangeliet till last, att världen är så ond, då man i stället borde draga den rätta slutsatsen, att det *genom evangelium blivit klart*, huru ond världen är, medan den utan evangelium levde i sitt mörker.» I fråga om oss skulle svaret lyda så: »Man begynner att lägga den Helige Ande till last, att det fått framträda så mycket ont inom församlingarna, då man i stället bör draga den slutsatsen, att *det genom den Helige Ande blivit klart*, huru mycket köttsligt, osunt, själiskt väsen varit för handen i församlingarna, under det att de levde ostörda sitt egenliv.» Dessa andliga gåvor äro i viss mening

församlingens barometer.

De uppenbara ganska noggrant den andliga atmosfär, som för tillfället råder inom församlingen eller den hos enskilde troende. Då Herrens andedräkt blåser därpå, så förvissnar all den köttsliga härligheten (Es. 40: 6). Den Helige Ande är ju icke blott ett vittne om Jesu Kristi härlighet utan även ett vittne emot allt köttsligt väsen i Herrens församling (Mal. 3: 5). Men icke blott detta. Ett uppmärksam studium av frälsningshistoriens gång i skriften visar oss

ett underbart Guds nedlåtande

till hans folks tillfälliga kunskaps- och trosståndpunkt. Herrens Ande anpassar sig efter köttets svaghet på ett sätt, som ofta väcker vår förvåning. Så uppenbarar sig t. ex. Jehova i första Mosebok så som det noga motsvarar den barndomsgrad, på vilken mänskligheten då befann sig. Huru många ting lät Gud icke under gamla förbundet ske eller rent av anordna genom sin Ande, vilka nu under andra förhållanden vore synd! Huru underligt tillgår det icke, när Jakob får förstfödslorens väl-

signelse just i det ögonblick, då han på det skamligaste bedragit sin gamle fader! Den bedragne Isaks välsignelse uttalades dock genom »profetians Ande», som vilade över patriarken. Och även sedan bedrägeriet blivit upptäckt, behåller utsagan sin giltighet: »Välsignad skall han ock förbliva», säger Isak* (1 Mos. 27). Guds rättfärdighet inses icke genast. I användandet av de andliga gåvorna återspeglar sig församlingens för handen varande tillstånd. Från denna synpunkt måste man betrakta den montanistiska rörelsen, kamisarderna i Frankrike, de inspirerade i Tyskland, irvingianerna i England.

Och varför nedlåter sig Anden till oss och ikläder sig vår svaghet? Varför låter han de rådande bristerna och synderna träda skarpt fram i dagsljuset, så att var och en kan se, huru det i verkligheten står till? Blott för att visa vägen till hälsa.

O, huru dåraktigt, att sända bort läkaren, emedan bölderna under hans hand begynna att vara sig och göra ont! Må man blott vara stilla och låta läkaren utföra sitt verk fullständigt, så att såren må läkas! Man har lyckönskat den gamla kyrkan till att hon hade så mycket sann urskillningsförmåga, att hon avvisade den montanistiska väckelsen. Men man förbiser alldeles, att samma kyrka sedermera dukade under för den stora frestelse, som under Konstanstin mötte henne. Just då saknade den Helige Ande de av Herren bestämda organ, genom vilka han skulle kunnat höja sin varnande röst. Således gives det avvägar åt höger lika väl som åt vänster. Detta kunna vi bekräfta ur egen erfarenhet. Vi ha nogsamt fått uppleva, huru trofast den Helige Ande genom profetia, uppenbarelse, tungotal och uttydning eller genom syner, manar och varnar, där församlingen vikit av eller står i begrepp att gå in på en avväg. Och vi skulle

* Hit hör *hela Simsons historia*. Huru använde han icke de honom av Gud förlånade andliga krafterna! (Jmf. Dom. 16: 1-20). Om Simson levat nu, skulle han säkerligen räknats till pingstväckelsen. Men huru mycken kritik skulle han icke ha skaffas oss! Och likväl var Guds kraft över honom, och i skriften gäller han som Guds redskap.

blott önska, att vi från början mera lyssnat till dessa Andens påminnelser.

Om man en söndag träder in i en kyrka, där en man förkunnar Guds ord, så ser man en andäktigt lyssnande, tyst församling, som *skenbart* böjer sig under ordet, villigt och utan motsägelse. Ett helt annat intryck får man, om man betraktar samma personer i en bibelsamtalstimma eller i ett bönemöte eller ett möte för ordnandet av allehanda församlingsangelägenheter. Och om så Andens vind blåser genom en sådan församling, och de andliga gåvorna bryta fram, då blir det först riktigt klart, vad som slumrade i hjärtats förborgade djup. Det är nu visserligen en mycket bekväm lösning att avstå från allt annat och blott hålla sig till »ordets predikan», men – blir dottern, mitt folk på detta sätt helad från sina sår?

* *
*
*
*

Dessa gåvor heta på grundspråket

»karismata»,

på vårt språk *nådegåvor*. Men om nåden sjunga vi med rätta: »Nåden ej förtjänas kan.» Dessa nådegåvors uppgift är att av Kristi fullhet avhjälpa församlingens behov. Där en brist yppar sig, där håller Anden också en »karisma», en oförtjänt nådegåva, i beredskap för att utfylla denna brist, på det att Jesu namn må på allt sätt bliva prisat. Dessa gåvor äro därför lika mångfaldiga och talrika som församlingens behov. Paulus ger icke i något brev en fullständig förteckning över nådegåvorna. Hans uppräknningar av dem äro blott att fatta som samlingar av exempel. »Men allt detta verkar den ene och samme Anden, utdelande åt var och en sitt, såsom han vill» (1 Kor. 12: 11). Härmed bliva de övernaturliga gåvorna

ställda under en och samma lag

som de mindre påfallande. Skillnaden ligger blott däruti, att vid det ena slaget av gåvor gör Anden människans sinne (grek. nous) till sitt verktyg, under det att vid de s. k. övernaturliga gåvorna människans ande (grek. pnevma) omedelbart bliver berörd och använd. (Se 1 Kor. 14: 2, 14, 19). Enligt en bekant grekisk konstruktion skulle man kunna översätta v. 11 sålunda: »Men allt detta skulle den ene och samme Anden vilja verka, utdelande åt var och en sitt, såsom han vill.» Enligt sammanhanget är också detta apostelns mening. Vi röra oss ju på området för *Guds Andes samverkan med människans ande*. På detta område är allt mekaniskt verkande uteslutet. Här beror allt på fritt val. Därför är ett grumlande, ett missbruk, en urspårning av den genom Anden skänkta begåvningen när som helst möjlig. Vad är väl *gnosticismen* i den efterapostoliska tiden annat än förvildningen av den av grekerna så högt skattade gåvan *gnosis* (kunskap)? Och vilka rika spår av den urartade profetian finna vi icke i den efterapostoliska litteraturen!

Därmed komma vi till den punkt, som för oss till källorna för de största svårigheterna i fråga om bruket av de andliga gåvorna. Vad vi mena låter sig måhända bäst åskådliggöras med

Isaks offrande.

Varför måste väl Abraham offra denne sin son? För Abraham låg någonting dubbelt inneslutet i Isak. Han var löftets barn, mottagen i tron på ordet genom den Helige Andes kraftverkan. På så sätt var han den *gudomliga säden*, som välsignelsen tillhörde. Men på samma gång var Isak Abrahams son efter köttet, av mans vilja född av *syndig säd*. Just därför måste han *offra* och *utgiva* honom såsom sin egen son, som han hade kär som sådan, och detta för syndens skull, som förgiftat hela egenlivet. Så fick han honom tillbaka såsom från de döda.

Däruti ligger en allmängiltig sanning innesluten, vilken även finner sin användning på den fråga, som nu sysselsätter oss. Så snart den Helige Ande har givit mig en gåva, är den icke mera

endast hans gåva utan tillika även min, liksom *mitt barn*. Den är min lika fullt och sant som den är en verkan av Guds Helige Ande. Och så är där en anknytningspunkt given, där egenlivet, själen, det köttsliga sinnelaget, det själviska väsendet kan bemäktiga sig gåvan.* Här öppnar sig dörren för det falska profetdömet i varje form. Så kan man t. ex. låta sina naturliga sympatier och antipatier, förutfattade meningar o. d. spela in med i gåvan och därigenom låta sina budskap bestämmas och förörenas. Därför kan ingen bärare av en nådegåva förskonas för

vandringen till Moria.

Först därefter blir gåvan mäktig att uppbygga församlingen.

På ett mycket älskligt sätt har den Helige Ande även därigenom ställt denna stora sak för församlingens ögon, då Pauli undervisning i 1 Kor. 12 om Andens gåvor sänker sig ned i *kärleken*, i vilken gåvorna helt och hållet försvinna och likasom överlämnas åt döden för att sedan i 14 kap. fira sin uppståndelse till kroppens *uppbyggelse*.

Hemligheten i de andliga gåvorna öppnar sig för oss först då, när vi i praktiken göra allvar med nya testamentets utsagor om den Helige Andes personlighet, hans ämbete och hans verksamhet i kristenheten. Andliga ting kunna blott i Andens ljus rätt förstås. Den själiska människan står där inför idel olösta gåtor, och även den andliga människan måste låta sig nöja med att alltjämt åter i Andens skola stå *såsom en, som intet vet* (1 Kor. 2: 14; 8: 2). Församlingen måste med avseende på dessa ting lära på nytt, innan hon kan föras till den enfald, för vilken Gud

* Det kommer just an på att människan icke brukar den henne givna gåvan utan låter den brukas av Guds Ande. Så skriver en, som läst Swedenborgs skrifter, om honom: »Han äger gåvan att se tingen i den osynliga världen; men vid läsningen av hans skrifter har jag förstätt, med vilken fara en sådan gåva är förenad. Jag tycker, att då man träder in i en annans hus, bör man stanna i de rum, som blivit en anvisade och icke genomsöka hela huset, även om dörrarna icke äro stängda. Ej heller drager man ut byrålådor där. Men allt detta menar jag, att Swedenborg gör. Jag var ofta förskräckt för hans andliga taktlöshet. Det var gott för mig att lära allt detta. Det var mig en varning att icke tränga in i sådana ting med den nådegåva, som förlänats mig.»

kan uppenbara sina hemligheter (Matt. 11: 25). De gudomliga tingen äro mycket enklare, än vi föreställa oss och i regel helt annorlunda, än vi tänka. Mången väntar av *andedopet* en sådan fullständig förvandling av den naturliga beskaffenheten av hans karaktär och själsanlag, att han för framtiden skall känna sig upplyft över alla frestelser, allt mänskligt och jordiskt och kunna vandra bland sina medmänniskor såsom en förklarad ande eller en ängel. Men vad är

andedopets väsen

i verkligheten?

Ett nytt jag,

en annan person drager in i oss och tager sin bostad i oss och tager oss i besittning för att hädanefter oavbrutet upplysa, lära, leda och styra oss. Det rör sig alltså om ett *förhållande mellan person och person*. Kraften av höjden, som med den Heliga Ande kommer över oss, är till sitt väsende skickliggörandet att stå i världen såsom

den korsfästes och uppståndnes vittnen.

Ty den Helige Ande förklarar Jesus och hans verk och ger fullmakt att tillegna sig honom och hans verk, allt motstånd till trots. Allt vårt förhållande till Jesus har blott genom Jesus verklighet. Otaliga människor bemöda sig att genom eget tänkande och krampaktiga viljeanstängningar förstå Jesus och den genom honom fullbordade återlösningen. De ha ännu icke förstått, att det är den Helige Andes ämbete, att i oss upprätta

Immanuel,

»Gud med oss». Så stå de med sina välmenande ansträngningar, genom läsning och grubblande, genom koncentrerung av sin vilja och sina tankar på Jesus för att fatta och fasthålla honom, i vägen för Andens verkande. Nästan vid alla före-

gående andedop, om vilka ju det gamla testamentet lämnar många utförliga berättelser, är

själva kärnpunkten,

vilken mest eftertryckligt framhålles såsom *andedopets resultat*, att den andedöpte får räkna med att *Gud* nu är *med honom* (nytestam. *i honom*). 1 Mos. 28: 15; 32: 2; 2 Mos. 3: 11, 12; 4: 10–12; Jos. 1: 5; 1 Sam. 3: 19; 16: 13, 18; Dom. 2: 18; 6: 12–16; Jer. 1: 6, 8, 19; Matt. 28: 20 uppfylles genom Apg. 2: 1–4. Den stora svårighet, som alltjämt åter velat trycka och nedslå Guds utkorade redskap, är den, att de erfarit

ingen förändring i sig själva.

De hava genom sitt möte med Gud endast känt sig mera odugliga än förut med avseende på sin uppgift. Andedopet har kommit denna egna ovärdigheten och vanmakten att träda så mycket skarpare fram för deras medvetande. Men just därför har den Helige Ande kommit, att han skulle vägleda dem och sätta dem i stånd till att *helt och hållet se bort från sig själva* men söka allt och hava allt i Gud, som genom Anden förts i deras närhet.

Såsom nu Anden icke upphäver den mänskliga personligheten, icke tillintetgör den, eller såsom det heter på de lärdas språk förändrar den i dess substans, utan alltjämt respekterar den i dess frihet och ansvar, så lägger han också sina gåvor ner i människans ande, så att hon själv kan handla med dem efter behag. Man måste därför göra skillnad på den Helige Ande och hans gåvor och verk.

Hemligheten av ett andefyllt liv består däruti, att man frivilligt underordnar sig den Helige Ande, väntar att undervisas av honom i allt och fattar Jesus på det sätt som Anden ensam kan framställa honom. Den *falska* självständighet, som människan tillägnat sig genom fallet, blir på detta sätt upphävd, men därvid blir människan dock av Gud respekterad såsom

»hans like». Där detta rätt erkännes, ser man även att den Helige Ande *skulle vilja vara*

administratorn,

förvaltaren av sina gåvor, och blott på denna väg kunna de bevaras i fullt brukbart skick och skyddas för missbruk. »Om jag skulle bedja för en sjuk», säger A. B. Simpson, »skulle jag överhuvud taget icke förlita mig på min tro. Jag skulle blott säga: Här är jag, Herre; om du vill, att jag skall vara en kanal för dina gåvor för denna person, så låt allt, som är av nöden ske i mig.» I denna fulla

överlåtenhet åt Kristus

genom den Helige Ande tillsluter sig även den klyfta, som öppnar sig emellan Andens *gåvor* och *frukter*, och som Paulus på sin tid med smärta måste påpeka hos icke så få (1 Kor. 13: 1-3; jmf. 1 Sam. 19: 22-24).

Så är då dopet med den Helige Ande mycket mera för oss än blott »en stor välsignelse». *Kristus*, i vilken hela gudomens fullhet bor lekamligen för vår räkning, tager genom den Helige Ande sin *boning* i oss.

»Jag såg», betygar den ovannämnde A. B. Simpson, »att jag i Kristus hade en man, som från detta ögonblick skulle ständigt vara i stånd att sörja för allt. Jag förstod, att det var

Han själv,

som ville komma in uti mig och genom sin närvaro giva mig allt, vad jag behövde. Jag skulle väl gärna velat ha ett stort förråd av kraft, skulle gärna velat känna mig rik, skulle gärna velat förfoga över vissa fonder för att kunna räkna med allt detta utan att dag efter dag vara beroende av honom; men nej. Han sade till mig: Mitt barn, kom varje ögonblick till mig. Om jag skulle giva dig ett stort förråd på förhand, så skulle du gå förbi mig; men jag vill, att du skall komma till mig varje ögonblick och vila vid mitt hjärta. Så mottog jag då Jesus för mitt

andliga liv, i det att jag oupphörligt tog min tillflykt till honom för kropp och själ och det, så att säga, med varje andedrag. Och nu har jag, Gud vare tack, *Kristus* och äger allt, som skall givas mig från ögonblick till ögonblick, till dess jag ingår i evigheten. En gång ställde sig till och med min tro emellan mig och Kristus. Även detta måste bort. Gud tillät djävulen att ställa min tro på prov, och djävulen tillintetgjorde den strax. Han uppslukade den alldeles som ett rytande lejon. Efter detta kände jag mig så modstulen och nedslagen, att det tycktes mig, som hade jag alls ingen tro mera. Då talade Frälsaren helt kärleksfullt till mig: Det gör ingenting, mitt barn, att du icke har något. Jag, jag är allmakten, jag är den fullkomliga nåden, den fullkomliga kärleken, *jag är allt* för dig, jag är även din tro och ditt liv. Jag är allt i dig och omkring dig och detta för alltid».

Till en djupare förståelse av andedopets egentliga väsen såsom också till ett djupare inträngande i gemenskapen med Gud i den Helige Ande kan just den ofta med så stor ringaktning bedömda

gåvan att tala med tungor

giva oss värdefulla tjänster. Den hänvisar oss ju genom sin natur omedelbart till att det är *en ny personlighet*, som skulle vilja bruka våra talorgan, att det »icke är vi, som tala utan vår Faders Ande, som talar i oss» (Matt. 10: 20). Och just därtill ha vi fått de nya tungorna, icke att vi med dem skulle i första hand tjäna församlingen – detta sker ju visserligen i förbindelse med uttydningens gåva – utan *uppbygga oss själva* i vår enskilda kammar. Det är att befara, att de allra flesta tungotalare bruka sin gåva *minst för det ändamål, vartill* den egentligen blev dem given. Därför är det ej att undra över att de snart tröttna på den. Sällan torde man väl hava hört Paulus tala i tungor i möten, men för sig själv, i hans andes förtroliga umgänge med Guds Ande, var han för sin del medveten om att ingen i församlingen så rikligt utnyttjade denna gåva som just han (1 Kor. 14: 18).

Utrymmet tillåter oss icke att utförligt ingå på de enskilda i nya testamentet nämnda gåvorna. Här har det blott varit frågan om att framhålla några ledande synpunkter. Vi avsluta denna avdelning med att som vår övertygelse uttala:

Kristi kropps uppbyggande och fulländning kan icke ske utan samtliga de andliga gåvornas tjänst.

Där de andliga gåvorna bliva avvisade, där stänger man för sig vägen till fulländningen.

Och återigen: de andliga gåvorna kunna endast där fullt utföra sin tjänst till kroppens uppbyggande och fulländning, varest man går in på att *det syndiga egenlivet fullkomligt avlägsnas* och styrandet överlämnas åt

den rena kärleken.

På båda avvägarna har församlingen slagit in. De sorgliga följderna ligga nu öppet i dagen. Men Herren skall i de sista dagarna giva sitt folk nåd att vandra på den rätta vägen, och allenast på denna kunna och skola vi komma fram till det föresatta målet.

SKRIFTER UTGIVNA AV INSAMLINGSSTIFTELSEN FÖR PINGSTFORSKNING

1. Bertil Carlsson, *Organisationer och beslutsprocesser inom Pingströrelsen* (2008); nyutgåva
2. Bertil Carlsson, *Organizations and Decision Procedures within the Swedish Pentecostal Movement* (2008); nyutgåva
3. Bertil Carlsson, *Vårt behov av sanning* (2008)
4. Carl-Erik Sahlberg, *Pingströrelsen och tidningen Dagen – från sekt till kristet samhälle 1907–1963* (2009); nyutgåva
5. Carl-Erik Sahlberg, *Pingströrelsen, kyrkorna och samhället – en studie kring tidningen Dagen 1964–1974* (2009); nyutgåva
6. Rhode Struble, *Den samfundsfria församlingen och de karismatiska gåvorna och tjänsterna. Den svenska pingströrelsens församlingssyn 1907–1947* (2009); nyutgåva
7. *Pingstväckelsens riktlinjer* (2016/2009); nyutgåva, redaktionell text uppdaterad 2016
8. Börje Norlén och Georg Kjellberg, *Latter Rain-väckelsen i Östermalms Fria Församling på 1950-talet* (2010); nyutgåva
9. Joel Halldorf, *Regn, regn färdas över oss. Algot Niklasson och förnyelseväckelsen inom svensk pingströrelse 1950–1951* (2010); nyutgåva
10. Torsten Bergsten, *Pingströrelsen förr och nu. Valda publikationer 1947–2002 med anknytning till Pingströrelsens historia och tankevärld* (2010)
11. Marianne och Roland Gäreskog, *Lewi Pethrus i konflikt. Om några konflikter år 1929 mellan Lewi Pethrus och kända personer inom Pingströrelsen* (2010)
12. Nils-Eije Stävare, *Georg Gustafsson – församlingsledare, predikant och förebedjare inom den svenska Pingströrelsen* (2011); nyutgåva
13. Marianne och Roland Gäreskog, *Sprängbataljonen. En tidig pingströrelse* (2011)
14. Magnus Wahlström, *Forskning och självreflektion i Pingströrelsen 1973–2008. En sammanställning av reaktioner i tidningar och tidskrifter på flera av de större forskningsarbeten som gjorts inom Pingströrelsen* (2012)

15. Carl-Gustav Carlsson, *Människan, samhället och Gud. Grunddrag i Lewi Pethrus kristendomsuppfattning* (2013); nyutgåva
16. Roland Gäreskog, *Pingstväckelsen inom Metodistkyrkan i Sverige åren 1907–1922* (2013)
17. Roland Gäreskog, *Andrew Ek. Några skeden i hans liv som missionär, predikant och nödhjälpsarbetare* (2015)
18. Magnus Wahlström (red), *Andens dop och nådegåvorna. Ett ekumeniskt »pingstmöte« i Stockholm 1918. Referat från mötet med efterskrift om ekumeniska ansatser i den unga pingstväckelsen.* (2016)
19. Roland Gäreskog, *Om Pingstväckelsens riktlinjer. Anteckningar om skriften och den tidiga pingstväckelsen i Tyskland* (2016)